THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت
حيدرآباد
Regd: NO-2430-B
69 YEAR 1958 - 2026
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

سال (95) اربع 16 سيپٽمبر 2026ع 03 ربيع الثاني 1448ھ صفحا 6 · ملهه 30 ويهه شمارو (32)

وزيراعظم جي حڪر تي پمز نرسري ۾ باهه لڳڻ جي واقعي جي جاچ لاءِ جوڙيل ڪميٽي جي مڪمل رپورٽ جاري

پمز سانحو: موثر حفاظتي انتظام تبديل نہ ڪرڻ تي اعلىٰ انتظاميا بنيادي اداراجاتي نمبيوار قرار

رپورٽ ۾ پيشيواراڻي ۾ ميٽ تي رٽل لميٽل لنتظاميا، مضبوط ريگوليٽري نگراڻي ۽ موثر ڪمپلائنس جي نظر، جي ڪمي بڌائي. فائر سيفٽي لنساني جانين جي تحفظ ۽ برقي حفاظت آڏ ڪاڻ جي سفارش

معمير خطرن ۾ آڻڻ جي ڪري موثر حفاظتي انتظامن تبديل نہ ڪرڻ تي پمز ۽ اعلىٰ انتظاميا تي بنيادي اداراجاتي نمبيواري. لاڳو ٿيل ٽيڪ. مقامي برقي خرابي سان باهه لڳڻ جو امڪان قوي آهي. انڪوائري ڪميٽي

باهه لڳڻ باري مواد ۽ لڪيسجن باهه جي شدت ۽ انڌائور ڪيب نرسري ۾ گنجائش کان وڌيڪ بار. محدود لنخلا جي صلاحيت لنتظامي ڪارووين کي متاثر ڪيو. قومي وزارت صحت پاران انڪوائري رپورٽ جاري ڪئي رائي

باهه جي نتيجي ۾ 15 نئين جانين پاران 14 فرٽ ٽپا ڇڪجن نہ ڪڻ محفوظ رهيو. جاچ ڪميٽي باهه لڳڻ جي سببن ٻي نہ ٻرائن جي سنگين نتيجن ۽ تباهي لنديندڙ صورت اختيار ڪندڙ عمل جو پڻ نڪصيلي جائزو. رپورٽ

فرٽ لائين عملي باهه لڳڻ جي ڪجهه سيڪنڊز ۾ ڪارووائي ڪئي. سي اي ايس رڪارڊ موجب ايڪسٽرنل نوٽيڪيشن (باهوٽين امداد) 6 لڳي 54 منٽ جڏهن تہ ٻجهائڻ 6 لڳي 55 منٽ ۽ آپريشنل آمد 7 لڳي 10 منٽن ٻڌ ٿيل ٻڌ ٿي

نيمبيو. ۽ گنجائش کان وڌيڪ بار. محدود لنخلا جي صلاحيت لنتظامي ڪارووين کي متاثر. نئين جاڙيل پاور جي لاءِ بلقاعده مشق شده هنگامي نظام جي عدم موجودگي ريمڪير کي محدود ڪيو

راولپنڈي: جاڙي شهر ۾ برسات بعد ڪهيئن ۽ رستن تي پاڻي سان ماڻهو ڪاري رهيا آهن

"وفاقي حڪومت هوش سان ڪر وڃي ۽ پيٽروليم ليوي ختم ڪري" سنڌ حڪومت جو مطالبو

پيٽروليم شين جي وڌندڙ آڇون سبب عوام پريشان آهي. حڪومت پيٽرول تي في ليٽر 100 روپين کان وڌيڪ ليوي اڌڪاڙي رهي آهي، اها ليوي ختم ڪئي وڃي: صوبائي وزير شرجيل ميمڻ

سنڌ اسيمبليءَ جي اجلاس دوران پيٽروليم، شين جا آڇ ڪهڪشائي بلبت پي ٽي آ جي ميمبر محمد اويس لهراڻ پيش ڪيو. جنهن جي صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ پرپور حمايت ڪئي

متحده 2008 ۾ ۽ پيٽرول جي قيمت ۾ رڳو هڪ روپيو وڌائي تي حڪومت کان ڏاڙ ٿي وئي هئي، جيڪي ماڻهو هن وقت وفاقي کابينا ۾ ويٺل آهن. انهن کي ان معاملي تي گالهائڻ گهرجي

اسان قرارداد جي پرپور حمايت ڪريون ٿا ۽ وفاقي حڪومت کان مطالبو ڪيون ٿا تہ پيٽروليم ليوي ختم ڪئي وڃي، عوام کي پيٽروليم، آڇون سڌو وڌندڙ بار مان چوٽڪارو ڏياري: وزير اطلاعات

شين جي وڌندڙ آڇون سبب عوام پريشان
آهي حڪومت پيٽرول تي في ليٽر 100

پيٽروليم ليوي بابت پي پي آ واري نمائندي جي حمايت

پيٽروليم

راولپنڈي (رپورٽ: مجيد عباسي) سنڌ سمماڻ واري صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ

پاڪستان ۾ گذريل چار ڏينهن ۾ ٻوڏ دوران انڪل 7 هزار ماڻهو فوت ٿيا: وفاقي حڪومت

17 هزار زخمي يا مستقل معذور، 4 ڪروڙ ماڻهو هن گهر ٽي چڪا آهن: موسمياتي تبديليءَ واري وفاقي وزير مصدق ملڪ

اهو رڳو 100 ڪ هزار يا 10 لک ماڻهن جي ٻوڏ آهي جو 4 ڪروڙ ماڻهن جي ٻي گهر ٽيڪ جو معاملو آهي. جيڪو ٻڏيل مڪان ڪال وڏيڪ آهي

لوڻي ويل اسڪول، مسجد، ڪچا گهر ۽ هزارين سالن جي تهذيب جي ٻڏ ٽيل ماڻهن کي ڏس وڃي تہ موسمياتي تبديلين جو انڊاڙين جو انڊاڙو ٿي ٿو

ڪراچي: سينئر صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ سنڌ اسيمبليءَ جي اجلاس کي خطاب ڪري رهيو آهي

اجلاس دوران پيٽروليم شين جا آڇو ڪهڪشائي ڪئي وڃي سنڌ اسيمبليءَ جي

اسلام آباد (اڻي پي پي) ساحليائي هر آهڪي واري وفاقي وزير

ء ساحوليائي هر آهڪي واري وفاقي وزير مصدق ملڪ چيو آهي: سينيٽ چيئرمين

پرڏيهه مان مرڪليل ٽائو ڪوپي معيشت لاءِ انتهائي اهر آهي: سينيٽ چيئرمين

ٻاهرين مالڪن ۽ رهنڌڙ پاڪستانين جي حق ۽ ملڪي ۽ ملڪيت جي تحفظ رياست جي ذميواري آهي

اسلام آباد (اڻي پي پي) سينيٽ چيئرمين

اسلام آباد (اڻي پي پي) سوسياليٽ تبديليءَ

پاڪستان ۽ لبنان وچ ۾ هاڪسگرڊي جي خاتمي سميت مختلف شعبن ۾ تعاون وڌائڻ تي اتفاق

ڪهڙ معاملن باري وفاقي وزير محسن نقوي سان لبنان جي ڪهڙ وزير احمد الحجار ملاقات ڪئي. وڌڻ جي مطابق ٻي پڻ ڪڍائي

شيخ قاسم اسپيڪريشن. مني لانڊرنگ ۽ سائبر ڪرائمز جي موثر حل لاءِ ڪليل حصيداري کي سکڻ ڏيڻ تي ٻر اتفاق

ٻنهي ماڻهن ڏهشتگردن ۽ ٻرڪ ماڻهڙا جي خاتمي لاءِ انٽيليجنس شيئرنگ کي مضبوط بڌائڻ جي عزم جو ورڇاڻ ڪيو

پاڪستان ۽ لبنان وچ ۾ سفارتي ۽ سرڪاري پاسپورٽس تي ويزا ڇوٽي جي سهولت فراهم ڪرڻ جي تجويز تي ٻر غور ڪيو ويو

اسلام آباد (اڻي پي پي) ڪهڙ معاملن باري وفاقي وزير سائل لبنان جي ڪهڙ وزير احمد الحجار ملاقات ڪئي. جنهن ۾ ٻر طرفي

الحجار ملاقات ڪئي. جنهن ۾ ٻر طرفي

حڪومت وڪيل برادري جي جائز مسئلن جي حل لاءِ قدم کڻي پئي: وزير قانون

قانون واري وزير سينيٽر اعظم نذير تارڙ سان مختلف وڪيل اڇوائن ملاقات ڪئي

ملاقات دوران قانون ۽ انصاف جي شعبي بابت مختلف معاملا ٻر بحث ڪيا ويا

اسلام آباد (اڻي پي پي) قانون ۽ انصاف

بڌائيو نمبر 10 ڏسو صفحو 2

پاڻمرادي ڏاڙن ۾ ڪمي

پاڻمرادي ڏاڙن ۾ ڪمي

بڌائيو نمبر 2 ڏسو صفحو 2

پختون ڏاڻني ڏاڙاڙو پائيچاري ۽ ڏاڻاڻني هر آهڪي جو خوبصورت اڌربو آهي: شباز شريف

پختون برادري جي معزز جي ڪهڙ وڏو سان ملاقات. ڏاڻاڻني ڏاڙاڙي ڏهڙيب ۽ شرڪت جي دعوت

ڪراچي (بيورو رپورٽ) حڪومت رليف جو

بڌائيو نمبر 11 ڏسو صفحو 2

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي ڪهڙ ۽

بڌائيو نمبر 13 ڏسو صفحو 2

جمهوريءَ آدارن جي مضبوطيءَ ئي پاڪستان جي استحڪار ۽ خوشحاليءَ جي ضمانت آهي: مراد علي شاهه

جمهوريت رڳو چونڊن جو نالو ناهي، عوامي شموليت، جوابدهي ۽ آئين جي بالادستي ضروري آهي: وڏو وزير

جمهوريت عوامي مسئلن جي حل ۽ چڪاڻيندي کي ممڪن ڏيڻ لاءِ اهم آهي. آئين ۽ پارليامانري اداڻن جو احترام ڪڻڻ ڏهڙيواري آهي: اپوزيشن قائد شام

پارليامنٽ هي بالادستي ۽ آئين جي حڪمراني سان جمهوريت مضبوط ٿيندي. جمهوريت جو تسلسل ترقي ۽ خوشحالي جي ضمانت آهي: وقار مهدي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) عالمي يوم

جمهوريت ڏي سنڌ جي وڏي وزير ۽ سين

بڌائيو نمبر 9 ڏسو صفحو 2

استحڪام ۽ ترقي لاءِ ضروري قرار سنڌ

بڌائيو نمبر 14 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وزيراعظم شهباز شريف سان خيبرپختونخواهه جو گورنر فيصل ڪريم ڪنڈي ملاقات ڪري رهيو آهي

ٻ اربع مسلمان پنهنجي مقدس هڌڻن جي دفاع لاءِ سعودي حڪومت ۽ قيادت سان ڪڌ ٻيهل آهي: حافظ طاهر اشرفي

اسلام آباد (اڻي پي پي) پاڪستان علماء بڌائيو نمبر 15 ڏسو صفحو 2

پاڪستان اسٽاڪ ايڪسچينج ۾ تيزي، ڪي ايس اي 100 انڊيڪس ۾ 1421.65 پوائنٽس جو اضافو

اسلام آباد (اڻي پي پي) پاڪستان اسٽاڪ بڌائيو نمبر 16 ڏسو صفحو 2

سڌ جي امڪاني وهڪاڻي خلاف پ پ ميرپورخاص ويزين پاران "سڌ ڏڻي ماڻ" جي مري هيٺ سيمينار

سنڌ صوبو نہ ٻر هڪ ٿهذيب آهي ۽ هي ۽ ڏڻي هواڙين سالن کان قائم ۽ دائمر آهي: ڪميبر گهمرو

سڌ جي برهاست سان وفاق ڪمزور لينڊر هن وقت هڪ پاسي هنڌستاني جارحيت آهي ٿهه ٻئي پاسي ان جي پراکسي آهي. مهيش ملاڻي

بدنسيبي سان هن ملڪ ٿهڙي سان ٿي اتي جمهوريت کي خطر ڪڻي مارشلائن لاڳو ڪيون ويون. اسان کي تاريخ مان سبق سکڻ گهرجي. ميبر منور ڪاپر

انتظامي پوسٽن واري ڳالهه سڌي سنڌين سڌ جي رهاڻي جي ڳالهه آهي ۽ اها ڳالهه سڌ جي وحدت ٿي هڻ وار آهي: هوپار ڪشوري لال

انڊين آرمي ڪالڀاڻندڙ اهوان سڌي ۽ اوپر ڪالڀاڻندڙ ها وهنجي سان رهڻا ڇڪي چڪا آهن هي اي ات ڪريڊ ماڻهو سڌ روانگي ٿه ڏيندا. ڀيڊ بلند ۽ پين هر ڪتاب

ڪراچي (بيورو رپورٽ) "سنڌ ڏڻي ماڻ" جي سري هيٺ پ پ پاران سيمينار

ميرپورخاص(بيورو رپورٽ) "سنڌ ڏڻي ماڻ" جي سري هيٺ پ پ پاران سيمينار

بڌائيو نمبر 2 ڏسو صفحو 2

بڌائيو نمبر 5 ڏسو صفحو 2

بڌائيو نمبر 7 ڏسو صفحو 2

بڌائيو نمبر 6 ڏسو صفحو 2

بڌائيو نمبر 4 ڏسو صفحو 2

پاڪ چين اسٽريٽجڪ ڪوآپريشن برقرار رکڻ لاءِ تعاون جي روايت وسيع ڪرڻ ضروري آهي: صدر آصف زرداري

چين لاءِ پاڪستان جي نامزد سفير ڊاڪٽر سيد علي اسد گيلاني صدر ممڪت آصف علي زرداري سان ملاقات ڪئي

صدر سي پيڪ 2.0 جهڙن ڪاروبار ڪاروبار تعاون تي ڌيان ڏيڻ اهياڙا ۽ روزگار جا موقعا پيدا ڪرڻ لاءِ ٽئين ٽيڪنالاجيز ۾ تعاون تي زور ڏيو

چائنا جي قيادت لڪ ٽيڪنس، تعليمي اداڻن ۽ ميڊيا سان فعال رابطا برقرار رکڻ ۽ عوامي سطح تي لاڳاپان کي هلي ڏيڻ جي هدايت

اسلام آباد: صدر آصف علي زرداري سان چين لاءِ پاڪستان جو نامزد سفير ڊاڪٽر سيد علي اسد گيلاني ملاقات ڪري رهيو آهي

مشرق وسطیٰ میں جنگ کے باعث پٹرول کی قیمتوں میں ہوشربا اضافے
کا بوجھ کم کرنے کے لئے
مہنگے پٹرول سے نجات کا تاریخی اقدام
وزیر اعظم کی خصوصی ریلیف اسکیم

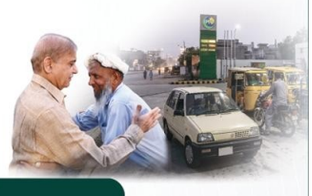

URAAN PAKISTAN
آسمانوں پہ ہے پرواز ہے کام تیرا

پٹرول 100 روپے فی لیٹر سستا

موٹر سائیکل ، چنگچی، رکشہ اور تین پہیوں والی سواریاں چلانے والے اور 800 سی سی تک گاڑیوں کے مالکان
ون ٹائم رجسٹریشن کے لئے اپنے شناختی کارڈ پر رجسٹرڈ موبائل نمبر سے

REG لکھ کر space دیں

STEP-1 اپنا قومی شناختی کارڈ نمبر
3740515196983 لکھنے کے بعد space دیں

STEP-2 بغیر space کے نمبر پلیٹ
LHR123 ایسے لکھنے کے بعد space دیں

STEP-3 صوبے کے نام کا پہلا حرف جہاں آپ کی گاڑی رجسٹرڈ ہے
صوبہ کا نام پنجاب P کے بعد space دیں

STEP-4 وہیکل رجسٹریشن کی تاریخ بمعہ مہینہ اور سال DD/MM/YYYY
دن، مہینہ اور سال ایسے لکھیں 08102010

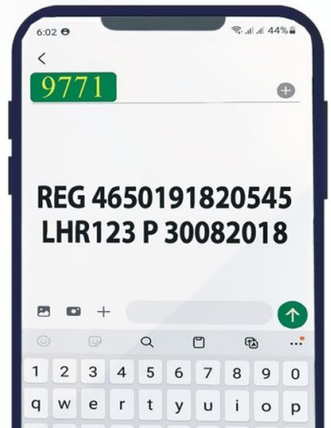

چاروں تفصیلات اسپیسز کے ساتھ ایک ہی میسج میں لکھ
کر 9771 پر ایس ایم ایس کریں

رعایتی پٹرول کے حصول کا طریقہ کار :

STEP-1 رجسٹریشن کے بعد پٹرول ریلیف حاصل کرنے کے لیے پٹرول پمپ جانے سے پہلے TOK لکھ کر 9771 پر بھیج دیں

STEP-2 موصول ہونے والے میسج میں ٹوکن نمبر، گاڑی کا رجسٹریشن نمبر پٹرول کی مقدار اور ٹوکن استعمال کرنے کی مدت درج ہو گی

STEP-3 ٹوکن پٹرول پمپ پر دکھا کر آپ رعایتی قیمت پر پٹرول حاصل کر سکتے ہیں۔

اسلام آباد میں پٹرول پر ریلیف کا آغاز ہو چکا ہے
ملک بھر بشمول آزاد کشمیر اور گلگت بلتستان میں آج شب 12 بجے سے پٹرول پر ریلیف حاصل کیا جا سکے گا۔

صوبے کے نام کا پہلا حرف
اسلام آباد I | آزاد جموں و کشمیر A | گلگت بلتستان G
سندھ S | پنجاب P | خیبر پختونخوا K | بلوچستان B

مزید معلومات کے لیے www.pmfuelrelief.pk وزٹ کریں
یا QR اسکین کریں

وزارت اطلاعات ونشریات
حکومتِ پاکستان
/GovtofPakistan www.moib.gov.pk

PID(I)2535-D/26

ملڪ جي مختلف علائقن ۾ برسات جي اڳڪٿي سبب امڪاني ٻوڏ جو الرٽ

اين ڊي ايم اي 17 سيپٽمبر تائين برسات جي اڳڪٿي ڪري ڇڏي، درياهن ۽ ندي نالن ۾ پاڻي جي وهڪري ۾ واڌ جو امڪان

خيبرپختونخوا جي اپر ديرِ، سوات، باجوڙ، ملاڪنڊ، ڪرم، ڪوهستان، مهمند ۽ اورڪزئي وارن علائقن ۾ پڻ ٻوڏ جو خطرو

اين ڊي ايم اي پاران سمورن لاڳاپيل ادارن کي اڳواٽ الرٽ جاري ڪندي هنگامي صورتحال کي منهن ڏيڻ لاءِ ضروري انتظام مڪمل رکڻ جي هدايت

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) نيشنل ڊزاسٽر مئنيجمينٽ اٿارٽي (اين ڊي ايم اي) جي نيشنل ايمرجنسيز آپريشن سينٽر (اين اي او سي) ملڪ جي مختلف علائقن ۾ برسات جي اڳڪٿي سبب امڪاني ٻوڏ جو الرٽ جاري ڪري ڇڏيو آهي. اين ڊي ايم اي موجب، 17 سيپٽمبر تائين گلگت بلتستان، خيبرپختونخوا، پنجاب ۽ بلوچستان جي ڪجهه علائقن ۾ برسات سبب درياهن ۽ ندي نالن ۾ پاڻي جي وهڪري ۾ واڌ ٿي سگهي ٿي، جنهن سان ٻوڏ واري صورتحال پيدا ٿيڻ جو خدشو آهي. اداري موجب، گلگت بلتستان جي ضلعن گلگت، ديامر، غذر، اشڪومن، گيس ياسين، نگر، هنزه، شمشال، اسڪردو ۽ شگر ۾ ٻوڏ اچڻ جو امڪان آهي خيبرپختونخوا جي اپر ديرِ، سوات، باجوڙ، ملاڪنڊ، ڪرم، ڪوهستان، مهمند ۽ اورڪزئي وارن علائقن ۾ پڻ ٻوڏ جو خطرو ظاهر ڪيو ويو آهي. اين ڊي ايم اي موجب، بلوچستان جي ضلعن زوب، شيراني ۽ موسيٰ خيل جڏهن ته اسلام آباد ۽ پنجاب جي مختلف علائقن جن ۾ راولپنڊي، گوجرانوالا، سرگوڌا، جهنگ، ٽوبا ٽيڪ سنگهه ۽ شيخوپورا شامل آهن ۾ به ٻوڏ جو خدشو آهي. امڪاني خطرن کي نظر ۾ رکندي اين ڊي ايم اي سمورن لاڳاپيل ادارن کي اڳواٽ الرٽ جاري ڪندي هنگامي صورتحال کي منهن ڏيڻ لاءِ ضروري انتظام مڪمل رکڻ جي هدايت ڪئي آهي. اداري شهرين کي صلاح ڏني آهي ته تيز برسات دوران برساتي نالن، پاڻي هيٺ آيل روڊن، پلن ۽ هيٺاهين رستن تي سفر ڪان پاسو ڪن

سنڌ جا سمورا کاتا هڪ مهيني اندر آڊٽ اعتراض ڪلاڻ، مالي شفافيت يقيني بڻائي وڃي: چيف سيڪريٽري

سيڪريٽرين ڪميٽي جو اجلاس، ترقياتي منصوبن، فائر سيفٽي، پينشن ۽ آفيسرن توڙي ملازمن جي ترقي بابت جو جائزو

3 هزار 427 عمارتن جي فائر سيفٽي آڊٽ لاءِ نشاندهي، 947 عمارتن جو ٻيهر معائنو: 633 عمارتون گهرجن تي پوريون لٿيون

ڪراچي (بيورو رپورٽ) چيف سيڪريٽري سنڌ آصف حيدر شاهه جي صدارت هيٺ سيڪريٽرين ڪميٽي جو اهم اجلاس ٿيو جنهن ۾ سمورن کاتن جي سيڪريٽرين شرڪت ڪئي اجلاس ۾ ترقياتي منصوبن، فائر سيفٽي آڊٽ، پينشن ڪيسن، آفيسرن ۽ ملازمن جي ترقي، تاديبي ڪيسن، آڊٽ اعتراضن ۽ ڊجيٽل حڪمراني جي سڌارن تي اڳڀرائي جو جائزو ورتو ويو. چيف سيڪريٽري سنڌ آصف حيدر شاهه هدايت ڪئي ته سمورا کاتا هڪ مهيني اندر کاتيوار اڪائونٽس ڪميٽي جا اجلاس منعقد ڪن ۽ آڊٽ اعتراضن کي ترجيحي بنيادن تي اڪلائي مالي نظم ۽ شفافيت کي يقيني بڻايو وڃي هن چيو ته پبلڪ اڪائونٽس ڪميٽي ۽ کاتيوار اڪائونٽس ڪميٽي جي معاملن کي بروقت مڪمل ڪيو وڃي اجلاس کي بريفنگ دوران ٻڌايو ويو ته گهرو کاتي ۾ ترقيءَ لاءِ 58 ڪميٽي جا اجلاس منعقد ڪيا ويا، جن ذريعي 3 هزار 306 آفيسرن ۽ 4 هزار 558 ملازمن کي ترقي ڏني وئي، جڏهن ته سروسز کاتي ۾ 51 اجلاس ذريعي هڪ هزار 987 آفيسرن ۽ 139 ملازمن کي ترقي ڏني وئي اجلاس ۾ سڄي صوبي ۾ فائر سيفٽي آڊٽ جي اڳڀرائي جو پڻ جائزو ورتو ويو. ٻڌايو ويو ته فائر سيفٽي آڊٽ لاءِ 3 هزار 427 عمارتن جي نشاندهي ڪئي وئي، جڏهن ته ٻئي مرحلي ۾ 947 عمارتن جو ٻيهر معائنو مڪمل ڪيو ويو ٻيهر معائنو ڪيل عمارتن مان 633 عمارتون وڏي حد تائين فائر سيفٽي جي گهرجن تي پوريون لهندي مليون. چيف سيڪريٽري هدايت ڪئي ته فائر سيفٽي جي قدمن ۽ لاڳاپيل کاتن وچ ۾ اثرائتو رابطو وڌيڪ مضبوط بڻايو وڃي. اجلاس ۾ پينشن ڪيسن جي اڳڀرائي جو به جائزو ورتو ويو چيف سيڪريٽري سنڌ هدايت ڪئي ته پينشن ڪيسن کي بروقت مڪمل ڪري رٽائرڊ ملازمن کي سهولت فراهم ڪئي وڃي هن چيو ته پينشن ڪيسن لاءِ سمورن کاتن، اي جي سنڌ ۽ ضلعي خزاني جي آفيسن ۾ سهولت مرڪز قائم ڪيا وڃن چيف سيڪريٽري سنڌ چيو ته سمورا التوا هيٺ ترقيءَ جا ڪيس قاعدن موجب جلد مڪمل ڪيا وڃن اجلاس ۾ کاتيوار ترقياتي ڪميٽين ۽ آفيسرن توڙي ملازمن جي ترقيءَ جي اڳڀرائي جو جائزو ورتو ويو اجلاس ۾ سپريم ڪورٽ، سنڌ هاءِ ڪورٽ ۽ ماتحت عدالتن جي حڪمن تي عملدرآمد جي اڳڀرائي پڻ ڏٺي وئي. آصف حيدر شاهه هدايت ڪئي ته سمورا کاتا عدالتي ڪيسن ۾ بروقت جواب ۽ راءِ جمع ڪرائين ۽ عدالتي حڪمن تي عملدرآمد سان گڏ ڪيسن جي اثرائتي قانوني پيروي يقيني بڻائي وڃي اجلاس ۾ گريڊ 5 کان 15 تائين سنڌ جاب پورٽل ذريعي ڀرتين جي اڳڀرائي جو به جائزو ورتو ويو چيف سيڪريٽري چيو ته سنڌ حڪومت جي جاب پورٽل ذريعي ڀرتين واري عمل کي وڌيڪ تيز ۽ شفاف بڻايو ويو آهي. آصف حيدر شاهه چيو ته ڊجيٽل حڪمراني ذريعي سرڪاري نظام کي وڌيڪ شفاف، تيز ۽ عوام دوست بڻايو وڃي. هن انتظامي معاملن، آڊٽ، پينشن، ترقيءَ ۽ ڊجيٽل حڪمراني جي معاملن ۾ اڳڀرائي تيز ڪرڻ جي هدايت پڻ ڪئي

آهي ته سڄي دنيا جا 2 ارب مسلمان پنهنجي مقدس هنڌن جي دفاع لاءِ هر وقت سعودي حڪومت ۽ قيادت سان گڏ بيٺل آهن آهڙن خيالن جو اظهار هن اڳاري ڏينهن مڪو شريف تي حوثي باغين جي امڪاني حملن جي باري ۾ ڪجهه ميڊيا رپورٽن جي جواب ۾ ڪيو. هن موجوده سلامتي جي صورتحال تي خيالن جي ڏي وٺ ۽ حرمين شريفين جي تحفظ لاءِ گڏيل حڪمت عملي جوڙڻ لاءِ اسلامي تعاون تنظيم ۽ عرب ليگ جو فوري هنگامي اجلاس گهرائڻ جي تجويز به پيش ڪئي هن چيو ته حرمين شريفين جي حرمت ۽ سلامتي پوري مسلمان امت جي مقدس ذميواري آهي ۽ انهن مقدس هنڌن کي ڪنهن به قسم جو خطرو هر حال ۾ مسلم دنيا لاءِ قبولڻ جوڳو ناهي

جماعت اسلامي پيٽرول تي 100 رپيا رليف پيڪيج رد ڪري ڇڏيو

اهو عمل پيٽروليم ليوي ختم ڪرڻ جو متبادل نٿو ٿي سگهي: لياقت بلوچ

ليوي ختم ٿيڻ سان پيٽرول تي 103 رپيا في ليٽر تائين رليف ملي سگهي ٿو

مهانگائي ۽ پيٽروليم ليوي خلاف ملڪ جي مختلف شهرن ۾ جماعت اسلامي جا ڌرڻا جاري

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) جماعت اسلامي جي نائب امير لياقت بلوچ پيٽرول تي 100 رپيا في ليٽر رليف پيڪيج رد ڪندي چيو آهي ته اهو پيٽروليم ليوي ختم ڪرڻ جو متبادل نٿو ٿي سگهي. اسلام آباد ۾ حڪومت ۽ جماعت اسلامي وچ ۾ ڳالهين جي ٽئين دور ڪانپوءِ ميڊيا سان ڳالهائيندي لياقت بلوچ چيو ته جماعت اسلامي حڪومت سان آزاد بجلي پيدا ڪندڙ منصوبن ۽ پيٽروليم ليوي بابت فني ڳالهين ۾ حصو ورتو جڏهن ته پيٽروليم واري وزير علي پرويز ملڪ ۽ توانائي واري وزير اويس لغاري آگاهي ڏني هن چيو ته وزيراعظم جو پيٽرول رليف پيڪيج جماعت اسلامي رد ڪري ڇڏيو آهي ۽ حڪومت کي واضح طور چيو ويو آهي ته پيٽروليم ليوي ختم ڪئي وڃي ليوي ختم ٿيڻ سان پيٽرول تي 103 رپيا في ليٽر تائين رليف ملي سگهي ٿو لياقت بلوچ وڌيڪ چيو ته وزيراعظم طرفان ڏنل رليف وارو قدم ڏوڪو آهي. حڪومت کي آگاهه ڪيو ويو آهي ته وزيراعظم کي ٻڌايو وڃي ته جماعت اسلامي جو مارچ اسلام آباد طرف وڌندو. واضح رهي ته مهانگائي ۽ پيٽروليم ليوي خلاف ملڪ جي مختلف شهرن ۾ جماعت اسلامي جا ڌرڻا جاري آهن. جڏهن ته جماعت اسلامي 20 سيپٽمبر تي اسلام آباد طرف لانگ مارچ جو پڻ اعلان ڪيو آهي

آپڪا سنڌ جي عهديدارن جي اڪائونٽس آفيسر ٽريزري حيدرآباد سان ملاقات

اڪائونٽس آفيسر پاران سينئر ڪمپيوٽر آپريٽرن جو مسئلو حل ڪرائڻ جي خاطري

اميد ته سينئر ڪمپيوٽر آپريٽرن جو جائز مسئلو جلد حل ٿيندو: ميڊيا ڪوآرڊينيٽر عامر قادري

حيدرآباد (اسٽاف رپورٽر) آپڪا سنڌ جي عهديدارن جي ملاقات ۾ اڪائونٽس آفيسر ٽريزري حيدرآباد پاران سينئر ڪمپيوٽر آپريٽرن جو مسئلو حل ڪرڻ جي خاطري ڪئي وئي آهي، جنهن تي سينيئر ڪمپيوٽر آپريٽرن عامر علي قادري ۽ ٻين آپڪا سنڌ جي صدر احمد نواز پلاڻ ۽ جنرل سيڪريٽري پرويز اختر بلوچ جو شڪريو ادا ڪندي چيو آهي ته آپڪا سنڌ اسان جو ساٿ ڏيڻ ۽ مسئلو حل ڪرائڻ لاءِ ڀرپور تعاون جو يقين ڏياريو آهي ۽ اسان کي اميد آهي ته آپڪا سنڌ جي قيادت جي سنجيده ڪوششن سان سينئر ڪمپيوٽر آپريٽرن جو جائز مسئلو جلد حل ٿيندو

آمريڪا جديد هٿيارن جي پيداوار ۾ اضافو ڪري ڇڏيو آهي: صدر ٽرمپ

تاريخ جي ڪنهن به وقت جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ اعليٰ ۽ بهترين هٿيار تيار ڪري رهيا

اهي هٿيار روزانو جي بنياد تي وچ اوڀر ۽ ٻين علائقن ۾ آمريڪي فوج کي فراهم ڪيا پيا وڃن

واشنگٽن (اي پي پي) آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ چيو آهي ته آمريڪا ٽوما هاڪ ڪروز ميزائيلن، ٿاڊ ميزائل ڊفينس سسٽمز ۽ پيٽريٽ فضائي دفاعي نظام جي پيداوار ۾ اضافو ڪيو آهي. گذريل ڏينهن سوشل ميڊيا تي پنهنجي بيان ۾ هن چيو ته مون کي هڪ رپورٽ ملي آهي ته آمريڪا پنهنجي تاريخ جي ڪنهن به وقت جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ اعليٰ ۽ بهترين هٿيار تيار ڪري رهيو آهي. اهي هٿيار روزانو جي بنياد تي وچ اوڀر ۽ ٻين علائقن ۾ اسان جي فوج کي فراهم ڪيا پيا وڃن هن چيو ته ان پيداوار ۾ بنيادي ڌيان پيٽريٽ، ٿاڊ سسٽم، ٽوماهاڪس ۽ ٻين اسٽينڊرڊ ميزائل سسٽمز تي آهي، جن جو اسان وٽ اڳ ئي وڏو ذخيرو موجود آهي

بقايا 16 روزاني عبرت

ايڪسچينج ۾ اڳاري ڏينهن تيزي جو رجحان رهيو ۽ ڪي ايس اي 100 انڊيڪس 1421.67 پوائنٽس جي اضافي ڪانپوءِ 169392.32 پوائنٽس جي سطح تي بند ٿيو. مارڪيٽ ۾ مجموعي طور تي 570 ڪمپنين جي شيئرز جي ڏيتي ليتي ٿي، جنهن مان 280 ڪمپنين جي شيئرز جي قيمتن ۾ اضافو، 166 جي قيمتن ۾ گهٽتائي، جڏهن ته 124 ڪمپنين جي شيئرز جون قيمتون استحڪام رهيون. ڪاروباري سرگرمين دوران 372.016 ملين شيئرز جي ڏيتي ليتي ٿي، جنهن جي مجموعي ماليت 17.21 ارب رپيا رهي. نمايان ڪاروباري سرگرمين ۾ سينيئر جيڪو پاڪستان جي 56.22 ملين شيئرز، ميڊيا ٽائمز لميٽيڊ جي 39.8 ملين شيئرز ۽ پاڪستان ريفائنري لميٽيڊ جي 22.5 ملين شيئرز جي ڏيتي ليتي شامل رهي. ڪي ايس اي 30 انڊيڪس 379.71 پوائنٽس جي اضافي ڪانپوءِ 50468.09 پوائنٽس جي سطح تي بند ٿيو جڏهن ته اسلامي ماليات رکندڙ ڪي ايم آءِ 30 انڊيڪس 1511 پوائنٽس جي اضافي سان 241108 پوائنٽس تي بند ٿيو. فيوچر ٽريڊنگ تحت مجموعي طور تي 6.33 ارب رپين جي ڏيتي ليتي ٿي. فرسٽ پنجاب مضاربه، پاپولر اسلامڪ مضاربه ۽ آرٽسٽڪ ڊينم ملز لميٽيڊ سرفهرست ايڊوانسر ڪمپنيون رهيون. مارڪيٽ ڪيپيٽلائزيشن وڌي 68 ارب ڊالر ٿي وئي.

Oil & Gas Development
Company Limited

ogdc the energy

INVITATION TO E-BIDS
THROUGH SAP ARIBA DISCOVERY

E-Bids are invited through SAP-Ariba Discovery for the service/material given below under competitive bidding procedure as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) rules:

SR #	TENDER NUMBER	DESCRIPTION	CLOSING DATE & TIME
1.	OGDC-SCM-LH-PT-CMT-333806237-2026	SUPPLY OF SLINGS AND SHACKLES	02.10.2026 AT 1430 Hrs
2.	OGDC-SCM-LD-PT-PE N FD-BETTANI-331270880-2026	SUPPLY OF METERING SKID	02.10.2026 AT 1430 Hrs
3.	OGDC-SCM-LH-PT-SYSTEM-333804598-2026	SUPPLY OF CLAUDE ENTERPRISE LICENSES	05.10.2026 AT 1430 Hrs
4.	OGDC-SCM-LD-PT-PNP-Chanda- 334460579-2026	SUPPLY OF TEG CIRCULATION PUMP	05.10.2026 AT 1430 Hrs
5.	OGDC-SCM-LD-PT-PNP-DKN-333886505-2026	SUPPLY OF PORTABLE COMPRESSOR	06.10.2026 AT 1430 Hrs
6.	OGDC-SCM-SERVICES-CB-PnP-60-4481-334787020-2026	HIRING OF ENGINEERING CONSULTANT FOR THE REVAMPING OF MELA PLANT FOR BARAGZAI FLUID	06.10.2026 AT 1430 Hrs
7.	OGDC-SCM-LD-PT-PNP-JHAL MAGSI- 332151470-2026	SUPPLY OF FLAME SCANNER	08.10.2026 AT 1430 Hrs

EXTENSION NOTICE
BID CLOSING & OPENING DATE

2. Reference our Tender Notice published in newspaper(s) on **24.08.2026** and **28.08.2026,** it is notified that the bid submission/opening date of the following case (s) has been extended as follows:

SR #	TENDER NO	DESCRIPTION	REVISED CLOSING DATE & TIME
1.	OGDC-SCM-LD-PT-TDL-331705571-2026	FIRE SUPPRESSION DETECTION AND ALARM SYSTEM	18.09.2026 AT 1430 Hrs
2.	OGDC-SCM-LD-PT-RIGMAINT-332231572-2026	FIRE FIGHTING PUMPS	23.09.2026 AT 1430 Hrs

3. Bidders who have already submitted and sent their proposals (bids) may take them back and re-submit the same before the revised closing date and time mentioned above.
4. All bids will be opened 30 minutes after the bids closing date and time.
5. Tender Notice and detailed instructions are available on PPRA website at **www.ppra.org.pk.**
6. Tender documents are available online and bids are also required to be submitted online through portal at **https://ogdcl.com/sap-ariba-tenders** or **discovery.ariba.com/profile/AN01562899621**. For details see "Instruction for Bidders Section" of the tender documents.

General Manager
(Supply Chain Management)
Oil & Gas Development Company Limited
OGDC Headquarters, Plot 03, F-6/G-6, Jinnah Avenue, Blue Area Islamabad-Pakistan
Tel: +92 (51) 920023540/3795

ogdcl.com
No. 154/12

LARGEST TAX PAYER COMPANY OF THE NATION | WE EXPLORE PROSPERITY

بقايا 1 روزاني عبرت

بابت پي ڪي آءِ جي ميمبر محمد اويس ٺهراءُ پيش ڪيو جنهن جي شرجيل انعام ميمڻ ڀرپور حمايت ڪئي. شرجيل ميمڻ چيو ته ايم ڪيو ايم وفاقي حڪومت جي اتحادي آهي ان کي وفاقي حڪومت سان ڳالهائڻ گهرجي هن چيو ته ايم ڪيو ايم 2008ع ۾ پيپلز پارٽي جي حڪومت جي اتحادي هئي ان وقت پيٽرول جي قيمت ۾ رڳو هڪ رپيو واڌ تي حڪومت ڪان ڌار ٿي وئي هئي هن چيو ته جيڪي ساٿي وفاقي ڪابينا ۾ ويٺل آهن انهن کي ان معاملي تي ڳالهائڻ گهرجي صوبائي وزير موجب، اسان قرارداد جي ڀرپور حمايت ڪريون ٿا ۽ وفاقي حڪومت ڪان مطالبو ڪريون ٿا ته پيٽروليم ليوي ختم ڪئي وڃي. شرجيل ميمڻ وڌيڪ چيو ته وفاقي حڪومت هوش کان ڪم وٺي ۽ عوام کي پيٽروليم اڳهن جي وڌندڙ بار مان ڇوٽڪارو ڏياري

بقايا 2 روزاني عبرت

پاڪستان ۾ هجرت ۽ مائيگريشن گورننس جي بهتري ۾ پارليامينٽ جي ڪردار جي موضوع تي پينل ڊسڪشن کي خطاب ڪندي ڪيو هن چيو ته اهو رڳو 100، هڪ هزار يا 10 لک ماڻهن جي لڏپلاڻ نه پر 4 ڪروڙ ماڻهن جي بي گهر ٿيڻ جو معاملو آهي. جيڪو يورپ جي اڪثر ملڪن جي آبادي کان وڌيڪ تعداد آهي موسمياتي تباهين جا انساني اثر بيان ڪندي هن ڪراچي ۾ حضرت عبدالله شاهه غازي جي مزار جي چوڌاري رهندڙ ٻهراڙي سنڌ سان لڏپلاڻ ڪندڙ ماڻهن جو ذڪر ڪيو ۽ هڪ ٻار سان ملاقات جو پڻ حوالو ڏنو هن چيو ته جڏهن ان ٻارڙي کي ٻڌايم ته مان سياست ڪندو آهيان ته هن پڇيو ته سياست ڇا هوندي آهي؟ جنهن تي مان هن کي اهو سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي ته سياست مستقبل هوندي آهي ٻار پاران مستقبل جي باري ۾ پڇڻ تي مون هن کي چيو ته مستقبل تون آهين جنهن تي ڪيس احساس ٿيو ته ٻهراڙي سنڌ سان ڪيترائي ميل سفر طئي ڪري لڏپلاڻ ڪندڙ ٻار مزار جي هيٺان ويٺل آهي مصدق ملڪ سنڌ جي هڪ خاندان جو قصو بيان ڪندي چيو ته هڪ ٻوڏ کان پوءِ خاندان پنهنجو علائقو ڇڏي هليو ويو پاڻي لهي وڃڻ کان پوءِ هو واپس آيا ۽ ٻني ٻارو شروع ڪيو جڏهن ته ٻي ٻوڏ کان پوءِ وري ڪراچي يا ڪنهن ٻي هنڌ منتقل ٿي ويا. هن چيو ته ڪيترن ئي نسلن کان هڪ ئي علائقي ۾ رهندڙ اهي ماڻهو ڪيئن پيرو آيل وڏي ٻوڏ کان پوءِ هاڻي ڪراچي ۾ مزدوري ڪري رهيا آهن ۽ پنهنجا آبائي علائقا، ٻنيون، روايتون ۽ سڃاڻپ ڇڏي آيا آهن هن چيو ته اهڙا بيشمار قصا آهن جن ۾ لڏپلاڻ ڪندڙ ماڻهن وٽ پنهنجون پنهنجون دردناڪ ڪهاڻيون موجود آهن هن سوال اٿاريو ته جنگ وڏي آفت آهي يا اها لڏپلاڻ مائيگريشن ۽ تباهي ۽ هن چيو ته ان معاملي کي موسمياتي تبديلي سان گڏوگڏ سيڪيورٽي سميت مختلف رخن سان ڏسي سگهجي ٿو مصدق ملڪ چيو ته جڏهن متاثر نوجوانن، انهن جي والدين ۽ بزرگن جون داستانون لڙهي ويل اسڪولن، مسجدن، گرجا گهرن ۽ هزارين سالن جي تهذيب جي متاثر ٿيل ماڻهن جي ڪهاڻي طور ڏٺو وڃي ته موسمياتي تباهڪارين ۽ لڏپلاڻ جي انساني اثرن جي حقيقي شدت جو اندازو ٿئي ٿو

بقايا 3 روزاني عبرت

سيد يوسف رضا گيلاني چيو آهي ته اٽڪل 70 لک پرڏيهه ۾ ترسيل پاڪستاني ملڪي معيشت ۾ اهم ڪردار ادا ڪري رهيا آهن انهن طرفان موڪليل مئاسنا جو ناڻو قومي معيشت لاءِ انتهائي اهم آهي ان لاءِ پرڏيهه ۾ ترسيل پاڪستانين جي حقن، عزت ۽ ڀلائي ۽ ترقي جو تحفظ رياست جي ذميواري ۽ قومي فرض آهي، پاڪستان ۾ مائيگريشن گورننس جي حوالي سان پهرين پارلياماني ڊائيلاگ کي خطاب ڪندي هن چيو ته پاڪستاني پورهيتن جي حقن جو تحفظ، قانوني ذريعي لڏپلاڻ کي هٿي ڏيڻ ۽ محفوظ، منظم ۽ باقاعده لڏپلاڻ يقيني بڻائڻ لاءِ موثر قدم ضروري آهن سينيٽ چيئرمين چيو ته پرڏيهه ۾ ترسيل پاڪستانين کي ڪائونسل پرستي، اسلامو فوبيا ۽ ٻين تعصبن کان تحفظ فراهم ڪرڻ گهرجي رياست جي ذميواري آهي ته مشڪل ۽ ضرورت وقت پنهنجي شهرين سان گڏ بيهي جڏهن ته پرڏيهه ۾ ترسيل پاڪستانين جي حقن ۽ مفادن جي تحفظ لاءِ پارلياماني رابطه ڪاري کي وڌيڪ موثر بڻايو وڃي هن چيو ته مائيگريشن گورننس سياسي وابستگين کان مٿانهون هڪ اهم قومي مسئلو آهي جيڪو سڄي ملڪ جي لکين خاندانن کي متاثر ڪري ٿو ان لاءِ سياسي پارٽين وچ ۾ وسيع تر پارلياماني اتفاق راءِ ضروري آهي ثبوتن تي ٻڌل قانونسازي، اداره جاتي ڳالهين ۽ پارلياماني ڪميٽين ۽ لاڳاپيل رياستي ادارن وچ ۾ مضبوط رابطا ان ڏس ۾ اهم ڪردار ادا ڪري سگهن ٿا. سيد يوسف رضا گيلاني موسمياتي تبديلي ۽ لڏپلاڻ جي وڌندڙ تعلق تي خصوصي ڌيان ڏيڻ جي ضرورت تي زور ڏيندي چيو ته موسمياتي اثرن کي منهن ڏيڻ ۽ جبري لڏپلاڻ ۾ گهٽتائي لاءِ موثر حڪمت عملي ضروري آهي. جڏهن ته عالمي موسمياتي مالي مدد خاص ڪري گرانٽس جي صورت ۾ فراهم ڪرڻ گهرجي هن چيو ته اعتماد جوڳين انگن اکرن، تحقيق ۽ مسلسل ڳالهين سان مائيگريشن گورننس کي وڌيڪ موثر بڻائي سگهجي ٿو پارلياماني ڳالهين کي مستقل پارلياماني قدمن طور جاري رکڻ ۽ ان جي نتيجي ۾ سامهون ايندڙ سفارشن کي موثر قانونسازي ۽ پاليسي قدمن ۾ بدلائڻ جي ضرورت آهي. سيد يوسف رضا گيلاني چيو ته سينيٽ پرڏيهه ۾ ترسيل پاڪستانين جي حقن ۽ مفادن جي تحفظ لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪرڻ لاءِ پرعزم آهي پرڏيهه ۾ ترسيل پاڪستانين جي تحفظ، عزت، حقن ۽ ڀلائي ۽ ترقي کي يقيني بڻائڻ لاءِ عملي قدم کنيا ويندا ۽ مائيگريشن گورننس جي حوالي سان پارلياماني ڳالهين کي پائيدار ۽ موثر عمل ۾ تبديل ڪيو ويندو

بقايا 4 روزاني عبرت

سطحي مئاسنا جو تسلسل عوامي سطح تي رابطن جو فروغ ۽ اقتصادي تعاون کي وڌيڪ وسيع ڪرڻ ضروري آهي اڳاري ڏينهن ايوان صدر جي پريس ونگ پاران جاري ڪيل هڪ بيان موجب، هن اهڙن خيالن جو اظهار چين لاءِ پاڪستان جي نامزد سفير ڊاڪٽر سيد علي اسد گيلاني سان ڳالهائيندي ڪيو جنهن ايوان صدر ۾ ساڻس ملاقات ڪئي ان موقعي تي سينيٽر سليم مانڊوي والا پڻ موجود هو صدر چيو ته چين سان لاڳاپا پاڪستان جي پرڏيهي پاليسي جو سڀ کان اهم رخ آهن هن ٻنهي ملڪن جي وچ ۾ مضبوط سياسي خيرسگالي کي وڌيڪ اقتصادي ۽ صنعتي تعاون ۾ تبديل ڪرڻ تي زور ڏنو صدر سي پيڪ 2.0 تحت ڪاروبار کان ڪاروبار تعاون تي ڌيان ڏيڻ جي آجيان ۽ خاص طور تي نوجوانن لاءِ هنرمندي جي فروغ ۽ روزگار جا موقعا پيدا ڪرڻ جي حوالي سان جديد زراعت، مصنوعي ذهانت ۽ نئين ٽيڪنالاجيز جي شعبن ۾ تعاون جي اهميت تي زور ڏنو هن نامزد سفير کي چين جي سرڪاري ادارن، ڪميونسٽ پارٽي آف چائنا جي قيادت، ٿنڪ ٽينڪس، تعليمي ادارن ۽ ميڊيا سان فعال رابطا برقرار رکڻ ۽ عوامي سطح تي لاڳاپن کي فروغ ڏيڻ جي هدايت ڪئي جنهن ۾ شاگردن جي مئاسنا به شامل آهي. هن جو چوڻ هو ته هو ايندڙ سال ايس سي آءِ سربراهي اجلاس جي لاءِ صدر شي جن پنگ جي پاڪستان جي دوري جا منتظر آهن

بقايا 5 روزاني عبرت

مقررين چيو آهي ته سنڌ صوبو نه پر هڪ تهذيب آهي جنهن کي ڪنهن به صورت ۾ ورهائڻ نه ڏينداسين ڪجهه وفاقي وزير نون صوبن جي ڳالهه ڪري نفرتون پکيڙڻ سان گڏوگڏ ملڪ ٽوڙڻ چاهين ٿا، سنڌ جي امڪاني ورهاڱي خلاف پ پ پاران "سنڌ ڌرتي ماءُ آهي" جي سري هيٺ سيمينار ڪوٺايو ويو جنهن ۾ ميرپورخاص ڊويزن سان لاڳاپيل پ پ جي عهديدارن ايم اين اين ايم پي اين ڪائونسلن جي چيئرمينن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي ان موقعي تي خطاب ڪندي بئريسٽر ضمير گهمرو چيو ته اسان کي يقين نٿو اچي ته جنهن سنڌ هن ملڪ کي ڏاهيو ان جا رهواسي ان ڳالهه تي ويهي بحث ڪنداسين ته سنڌ کي ٽڪرا ڪيو وڃي هن چيو ته جڏهن برطانيا سنڌ تي قبضو ڪيو هو ته ان وقت سنڌ هڪ آزاد ملڪ هو ۽ 1947ع ۾ به انگريزن سڀ کان اڳ اسان کان پڇيو هو ته اوهان هن فيڊريشن ۾ شامل ٿيندا؟ هن چيو ته سنڌ اسيمبليءَ پاڪستان ٺهڻ بابت جيڪا قرارداد پاس ڪئي هئي ان جي روح جي انحرافي ڪري ڪراچي کي وفاقي گاديءَ جو هنڌ بڻايو ويو ۽ اتان سنڌ اسيمبليءَ کي ڪڍيو ويو ۽ بعد ۾ ون يونٽ مڙهيو ويو هن چيو ته سنڌ صوبو نه پر هڪ تهذيب آهي ۽ هيءَ ڌرتي هزارين سالن کان قائم دائم آهي هن چيو ته آئين موجب جيسٽائين سنڌ اسيمبلي نئين صوبي ٺهڻ جو بل پاس نه ٿي ڪري، تيسٽائين نه قومي اسيمبلي ۽ نه ئي سينيٽ سنڌ کي ورهائي سگهن ٿا هن چيو ته جيڪو به آئين ٽوڙيندو ته پوءِ سنڌ جو سماجي معاهدو به ختم ٿي ويندو جيئن 1971ع ۾ ٿيو هن چيو ته وفاق اسان جا وسيلا کڻي ٿو تيل ۽ گئس کڻي ٿو ۽ آخر ۾ سنڌ جو نالو به ڪسڻ چاهي ٿو پر ائين نه ٿيندو هن چيو ته ڪجهه ماڻهو نون صوبن جي ڳالهه ڪري ملڪ ٽوڙڻ چاهين ٿا پر اسان ائين ڪرڻ نه ڏينداسين سيمينار کي خطاب ڪندي ايم اين اي مهيش ڪمار ملاڻي چيو ته ڌرتي اسان جي ماءُ آهي، جنهن جي ورهاست هرگز قبول نه ڪئي ويندي، هن چيو ته سنڌ اسيمبليءَ جي ميمبرن کي سلام پيش ڪريون ٿا، جن سنڌ جي ورهاڱي خلاف قرارداد پيش ڪئي آهي هن چيو ته سنڌ جي ورهاست سان وفاق ڪمزور ٿيندو هن وقت هڪ پاسي هندستاني جارحيت آهي ته ٻئي پاسي ان جي پراڪسي آهي هن وقت صوبن جي ڳالهه ڪرڻ نقصان ڏيندو سيمينار ۾ ڳالهائيندي ايم اين اي مير منور ٽالپر چيو ته سنڌ اسان جي ماءُ آهي ۽ پاڪستان اسان جو ملڪ آهي بدقسمتي سان هن ملڪ ٺهڻ سان ئي اتي جمهوريت کي خطري ڪري مارشلائون لاڳو ڪيون ويون هن چيو ته اسان کي تاريخ مان سبق سکڻ گهرجي. هن چيو ته جڏهن چارلس نيپيئر حيدرآباد تي قبضو ڪيو ته شير سنڌ مير شير محمد ٽالپر چارلس نيپيئر ڏي نياپو موڪليو هو ته قلعي سان پنهنجا جهنڊا لاهي ڇڏي ۽ پوءِ مير شير محمد ٽالپر ڏٻي ۾ وڃي انگريزن سان ويڙهه ڪئي مير منور ٽالپر چيو ته "جيڪڏهن هو ڪو بيان ڏئي ٿو ته چيو ٿو وڃي ته مير منور اهڙو بيان ڇو ڏنو ۽ ڇو چيو؟" هن چيو ته هو انهن سيني کي شاباس ڏئي ٿو جن اڄ سيمينار ۾ دليري سان ڳالهايو آهي ۽ اسان سنڌ جي ورهاڱي تي ڪا به سوديبازي نه ڪنداسين. سيمينار ۾ ڳالهائيندي صوبائي وزير مير طارق ٽالپر چيو ته پاڪستان کي ڏاهڻ وارا بنگال ۽ سنڌ هئا ۽ بنگلاديش سان جيڪا حالت ٿي اها سنڌ سان نه ٿيڻ گهرجي، چاڪاڻ ته اسان ملڪ بچائڻ چاهيون ٿا. هن چيو ته سنڌ جي پاڻي ۽ سنڌ جي حدن سان ڇيڙ ڇاڙ تي ماڻهو ڪڏهن به ماٺ ٿي نه ويهندا. هن چيو ته ڇهن صوبن جي هوندي اسان کي ملڪ هلائڻ لاءِ آءِ ايم ايف کان پئسو پوي ٿو 24 صوبا ڏاهينداسين ته ڪهڙي حالت ٿيندي؟ هن چيو ته آئين تي عمل ڪرڻ ۽ جمهوريت کي مضبوط ڪرڻ سان ئي مسئلا حل ٿيندا. ان موقعي تي ڳالهائيندي ايم پي اي هريرام ڪشوري لال چيو ته انتظامي يونٽن واري ڳالهه سڌي سنئين سنڌ جي ورهاڱي جي ڳالهه آهي ۽ اها ڳالهه سنڌ جي وحدت تي هڪ وار آهي هن چيو ته سنڌ ڌرتي اسان جي ماءُ آهي ان جو ورهاڱو هرگز قبول نه ڪيو ويندو هن چيو ته سنڌ ۾ رهندڙ اردو ڳالهائيندڙ پنجابي ڳالهائيندڙ ۽ ٻيون ٻوليون ڳالهائيندڙن کي سنڌ خلاف ٿيندڙ سازشن تي آواز اٿارڻ گهرجي سيمينار ۾ ڳالهائيندي سينيٽر پونجو مل ڀيل چيو ته سنڌ اسيمبليءَ سان پاس ٿيل هاٿوڪي قرارداد گڏيل ٻين قراردادن کان مختلف ۽ هڪ تاريخي دستاويز آهي اسيمبلين ۾ ويٺل سنڌ واسي هجن يا اسيمبلين کان ٻاهر ويٺل اهي سمورا ماءُ جو سودو نه ڪندا ۽ جيڪي سنڌ جي ورهاڱي جي ڳالهه ڪن ٿا، اهي هن تهذيب کي جا مخالف آهن پونجومل چيو ته 18 ترميم بعد جيڪي وزارتون ۽ ادارا ختم ٿيڻا آهن انهن کي ختم ڪرڻ بدران رکيو ويو آهي ۽ انهن جا خرچ برداشت ڪيا پيا وڃن هن چيو ته هنن جون نظرون سنڌ جي سمنڊ تي آهن هي ان ليبارٽريءَ ۾ تجربا ڪن ٿا جتي سڀ تجربا ناڪام ٿيا آهن هن چيو ته سنڌ 400 ارب رپيا تيل ۽ گئس جي مد ۾ وفاق کي ڏئي ٿي. ايم پي اي شير محمد بلالاڻي چيو ته وفاقي وزير جن جي چاٻي ڪنهن ٻئي جي هٿ ۾ آهي انهن نون صوبن جي ڳالهه ڪئي آهي پر پاڪستان هاڻ وڌيڪ تجربن کي برداشت نٿو ڪري سگهي سنڌ جي وڏي وزير جي صلاحڪار جنيد بلند چيو ته اٿون اردو ڳالهائيندڙ آهيان سنڌي ۽ اردو ڳالهائيندڙن جا هڪٻئي سان رشتا جڙيا آهن هي اٺ ڪروڙ ماڻهو سنڌ ورهائڻ نه ڏيندا هن چيو ته وفاقي وزير مصطفيٰ ڪمال، خالد مقبول آفاق احمد ۽ ٻين سڌائين نفرتن جي سياست ڪئي آهي ۽ هاڻ به اهي ورهاڱي جون ڳالهيون ڪري نفرتون پکيڙي رهيا آهن ميرپورخاص جي ميئر عبدالرئوف غوري چيو ته هو اردو ڳالهائيندڙ آهي ۽ هيءَ ڌرتي اسان جي ماءُ آهي جنهن اسان کي سڀ ڪجهه ڏنو آهي هن چيو ته سنڌ ئي پاڪستان لاءِ قرارداد پاس ڪئي ۽ لڏ پلاڻ ڪري ايندڙن کي پنهنجي سيني ۾ جاءِ ڏني سنڌ بار ڪائونسل جي ميمبر بئريسٽر هاشم لغاري چيو ته انگريزن قبضو ڪيو ته سنڌين سورهيه بادشاهه روپلي ۽ جي ايم سيد جي شڪل ۾ مزاحمت ڪئي هن چيو ته قرارداد لاهور ۾ به پاڪستان ۾ شامل ٿيندڙ علائقن کي اسٽيٽس قرار ڏنو ويو هو هن چيو ته 1973ع جي آئين ٺهڻ وقت جڏهن ڪجهه سياستدانن مخالفت ڪئي هئي ۽ بعد ۾ راضپو ان ڳالهه تي ٿيو هو ته صوبن کي وڌيڪ خودمختياري ڏني ويندي. هن چيو ته سنڌ اسيمبلي 6 دفعا سنڌ جي ورهاڱي خلاف ۽ ڪيترائي ڀيرا ڪالاباغ ڊيم خلاف قراردادون پاس ڪري چڪي آهي پر ٻه ان رينگٽ کي ڇڏيو نٿو وڃي. هن پ پ اڳواڻن کي مخاطب ٿيندي چيو ته جيڪڏهن قرارداد پاس ڪري سنڌ جي ورهاڱي کي نامنظور چيو ٿو وڃي ته ميرپورخاص، لاڙڪاڻي ۽ ٻين علائقن ۾ ورهاڱي خلاف احتجاج ڪندڙن کي گرفتار ڇو پيو ڪيو وڃي، ڇا پوليس پ پ حڪومت جي وس ۾ ناهي؟ سيمينار ۾ ڳالهائيندي امر سنڌو چيو ته هوءَ سنڌ اسيمبليءَ جي ميمبرن کي ڳچگوڙ واريون تقريرون ڪرڻ ۽ قرارداد پاس ڪرڻ تي مبارڪ ڏئي ٿي هن چيو ته ڪجهه ڪي وي چينلن تي نفرت انگيز بحث شروع ڪيا ويا آهن جنهن سان ڪيترائي چهرا بي نقاب ٿيا آهن ۽ سنڌ جا ماڻهو انهن کي سڃاڻي چڪا آهن هن چيو ته ٻين علائقن ۾ رهڻ صوبا ڏاهيو ته ڀلي ڏاهيو پر سنڌ جا ماڻهو سنڌ جي ورهاڱي خلاف پنهنجو فيصلو ڏئي چڪا آهن هيءَ ڌرتي اسان جو وطن آهي ۽ حب الوطني به ايمان جو هڪ حصو آهي هن چيو ته هيءَ ڌرتي اسان جي روح ۾ رچيل آهي ان جو ثبوت سنڌ اسيمبليءَ سان پاس ٿيل قراردادون ۽ احتجاج ڪندڙ ماڻهو آهن جيڪي گرفتارين وقت به چون ٿا ته مرسون مرسون سنڌ نه ڏيسون هن چيو ته اسان کي خبر آهي ته صوبا يا نوان يونٽ هنن کي ڇو ٿا کپن چاڪاڻ ته هنن جي نظر اسان جي سمنڊ ۽ ٻين وسيلن تي آهي پروفيسر جلال ڪوري چيو ته پاڪستان سنڌو تهذيب تي بيٺل آهي ۽ سنڌ ئي پاڪستان کي ڏاهيو ۽ هن فيڊريشن کي هلائڻ لاءِ ڪروڙين رپيا به ڏنا هن چيو ته سنڌ جي وحدت تي ڪنهن کي به وار ڪرڻ نه ڏنو ويندو ان موقعي تي اعظم نوحاڻي، صوفي نواز غلام حيدر سمون ۽ ٻين پڻ خطاب ڪيو سيمينار ۾ ايم اين اي پير آفتاب شاهه جيلاني، ايم اين اي شميم آرا پنهور ضلعي ڪائونسل جي چيئرمين مير انور ٽالپر پير عزت علي شاهه ۽ ٻين پڻ شرڪت ڪئي

بقايا 6 روزاني عبرت

سبسڊي ڏيڻ وارو قدم ڪافي ناهي ان سان غريب عوام کي ڪو خاص فائدو حاصل نه ٿيندو وزيراعظم کي گهرجي ته ايف بي آر جي ڪارڪردگي بهتر بڻائي ۽ پيٽرول تي لاڳو 125 رپين جي ٽيڪس ۾ گهٽتائي ڪري. سنڌ اسيمبلي ۾ ميڊيا سان ڳالهائيندي سعديه جاويد چيو ته پيٽرول جي اڳهن ۾ گهٽتائي سان ئي عوام کي حقيقي رليف ملي سگهي ٿو صرف موٽر سائيڪلن ۽ رڪشن گاڏين کي رعايت ڏيڻ سان مهانگائي ختم نه ٿيندي هن چيو ته صرف اشرافيه ئي نه پر سامان ڪڻندڙ ٽرانسپورٽ پڻ پيٽرول استعمال ڪري ٿي جيڪڏهن سامان ڪڻندڙ ٽرانسپورٽ جي خرچن ۾ گهٽتائي نه آئي ته ڪاڏي پيتي جون شيون به سستيون نه ٿينديون سنڌ حڪومت جي ترجمان وفاقي وزير مصطفيٰ ڪمال تي سخت تنقيد ڪندي چيو ته مصطفيٰ ڪمال انتهائي بدتميزي ڪندڙ شخص آهي قرآن پاڪ ۾ پڻ لعنت موڪلڻ ڪان منع ڪيو ويو آهي جيڪڏهن مصطفيٰ ڪمال کي سياست تي لعنت موڪلڻي آهي ته هو سياست ڇڏي ڏئي ۽ جيڪڏهن ڪيس سياست ڪان ايتري نفرت آهي ته پنهنجي وزارت به ڇڏي ڏئي سعديه جاويد سوال ڪيو ته پمز اسپتال ۾ ٻارن جي فوتگين واري واقعي تي استعيفيٰ ڇو نه ڏني وئي؟ هن چيو ته پمز واقعي جا ذميوار ئي اصل قاتل آهن. جڏهن ته ڪراچي ۾ ٿيندڙ قتل ۽ خونريزي جا ذميوار پڻ اهي ئي ماڻهو آهن هن وڌيڪ چيو ته ماضي وارو وقت ٻيهر واپس نه ايندو ڀلي ڪيترين ئي ڪوشش ڪيون وڃن پر سنڌ کي ورهائي نئون صوبو نه بڻجندو

بقايا 7 روزاني عبرت

پابندي لڳائي وئي آهي انڪري ڪنهن به صورت ۾ ڪنهن به هٿيار جو ڪو نئون لائسنس جاري ڪرڻ جي سفارش نه ڪئي وڃي جڏهن ته اڳ جاري ڪيل لائسنس جا تفصيل پڻ ڏنا وڃن

بقايا 8 روزاني عبرت

بڻائڻ، فائر سيفٽي، انساني جانين جي تحفظ ۽ برقي حفاظت آڊٽ ڪرائڻ جي سفارش ڪئي وئي آهي رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته معلوم خطرن ۽ اڳوٽي تنبيهن کي موثر حفاظتي انتظام تبديل نه ڪرڻ تي پمز ۽ اعليٰ انتظاميا تي بنيادي اداراجاتي ذميواري لاڳو ٿئي ٿي مقامي برقي خرابي سان باهه لڳڻ جو امڪان قوي آهي. باهه لڳڻ واري مواد ۽ آڪسيجن باهه جي شدت ۾ اضافو ڪيو نرسري ۾ گنجائش کان وڌيڪ ٻارن، محدود انخلا جي صلاحيت امدادي ڪاررواين کي متاثر ڪيو اڳاري ڏينهن وزيراعظم محمد شهباز شريف جي حڪم سان قومي صحت واري وزارت پاران اها انڪوائري رپورٽ جاري ڪئي وئي واضح رهي ته وزيراعظم 26 آگسٽ 2026ع تي پمز جي ايم سي ايڇ نرسري ۾ باهه لڳڻ جي واقعي ڪانپوءِ انڪوائري ڪميٽي جوڙي هئي ڪميٽي جو چيئرمين اڳوڻو وفاقي سيڪريٽري شاهد خان جڏهن ته ميجر جنرل (ر) ڊاڪٽر خورشيد، بئريسٽر نبيل احمد اعوان، سيڪريٽري اسٽيبلشمينٽ ۽ ڊپٽي ڪمشنر آءِ سي ٽي ان جي ميمبرن ۾ شامل هئا ڊاڪٽر رشيد اي کي ماهر ميمبر جي طور تي آمريڪا مان ڪميٽي ۾ شامل ڪيو ويو ڪميٽي 48 ڪلاڪن ۾ عبوري رپورٽ پيش ڪئي انڪوائري ڪميٽي جي رپورٽ جو زيرو ڊرافٽ 3 سيپٽمبر ٻيهرين ڊرافٽ 4 سيپٽمبر ۽ حتمي ڊرافٽ 6 سيپٽمبر تي تيار ڪيو ويو ڪميٽي سمورن ميمبرن جي راءِ ۽ تجويزن کي حتمي رپورٽ ۾ شامل ڪيو رپورٽ موجب پمز جي ايم سي ايڇ نرسري ۾ لڳندڙ باهه جي نتيجي ۾ 15 نئين ڄاول ٻارن مان 14 فوت ٿيا جڏهن ته هڪ محفوظ رهيو جاچ ڪميٽي باهه لڳڻ جي سببن ئي نه پر ان جي سنگين نتيجن ۽ تباهي آڻيندڙ صورت اختيار ڪندڙ عمل جو پڻ تفصيلي جائزو ورتو جاچ ڪميٽي جون سفارشون ۽ نتيجا 52 نڪاتي منظم جاچ جي بنياد تي جوڙيا ويا. جاچ ۾ فرانزڪ ثبوت، سي سي ٽي وي، ڪال رڪارڊز ۽ انجنيئرنگ ۽ هيبيٽننس دستاويزن جو پڻ تفصيلي جائزو ورتو ويو ڪميٽي طبي ۽ حادثاتي رڪارڊ، ڊيوٽي ۽ حاضري رڪارڊ ۽ گواهن جي بيانن، ريگيوليٽري رڪارڊ ۽ اڳوٽي جاچ مان به مدد ورتي سي سي ٽي وي رڪارڊ سان پمز نرسري ۾ هنگامي صورتحال جي غيرمعمولي سرعت سان پيدا ٿيڻ جي تصديق ڪئي وئي اٽڪل 6 لڳي 38 منٽن رڳي باهه واضح طور تي پڙڪي چڪي هئي، فرنٽ لائين عملي امڪاني ڪارروائي ڪئي، چارج نرس نسرين اختر سيڪيورٽي گارڊ ماريه سليم ۽ اسٽاف نرس رضيه نورين ڪجهه ئي لمحن ۾ ٻارن کي بچائڻ جي لاءِ ڪارروائي ڪئي جاچ رپورٽ موجب نرس رضيه نورين هڪ نئين ڄاول ٻار کي بچايو ۽ ٻيهر نرسري ۾ داخل ٿيڻ جي ڪوشش ڪئي، ڊاڪٽر محمد عبدالرحمان پڻ باهه لڳڻ جي وقت موقعي تي موجود رهيو اٽڪل 6 لڳي 39 منٽن تي گهري دونهين سي سي ٽي وي ڪئميرا جي منظرڪشي کي مڪمل طور تي متاثر ڪري ڇڏيو ثبوت ان عمومي الزام جي ترديد ڪن ٿا ته فرنٽ لائين عملي نئين ڄاول ٻارن کي بي يارو مددگار ڇڏي ڏنو جاچ رپورٽ موجب سنگين حالتن ۾ ڪيترن ئي اهلڪارن فوري ۽ بهادري سان ممڪن ڪارروائي ڪئي نيشنل فرانزڪ ايجنسي جي مضبوط ترين فني ثبوتن موجب باهه لڳڻ جي سڀ کان وڌيڪ ممڪن جڳهه اي سي يونٽ نمبر 1 جي ويجهو موجود اي سي يونٽ نمبر 2 جي بجلي جي ڪيبل هئي رپورٽ موجب ممڪن طور تي غيرمعمولي مقامي برقي حرارت، وڌيڪ ڪرنٽ، وڌيڪ مزاحمت واري ڪنيڪشن يا ڪنهن مقامي برقي نقص جي ڪري پيدا ٿي جنهن ڪيبل انسوليشن کي متاثر ڪيو ۽ ويجهو موجود آتش گير مواد کي باهه لڳي وئي ثبوت آتش زني، هڪ کان وڌيڪ جاين تان باهه لڳڻ جي امڪان آئيسڪو پاران ڪنهن باهرئين برقي خرابي کي باهه لڳڻ جو سبب قرار ڏيڻ يا باهه لڳڻ کان اڳ آڪسيجن جي اخراج جي امڪان جي تائيد نه ٿا ڪن انڪيوبيٽر يا وارمر کي باهه لڳڻ جو ذريعو قرار ڏيڻ جا ثبوت موجود نه آهن جاچ رپورٽ موجب انڪوائري موجب باهه لڳڻ جو سڀ کان وڌيڪ ممڪن سبب برقي نوعيت جي خرابي هئي برقي خرابي جي درست نوعيت ۽ ان جي روڪٿام ۾ ذميوار ماڻهو يا اداري جو تعين جدا سان ڪرڻ ضروري آهي. هيبيٽننس رڪارڊ موجب نرسري جي اي سي يونٽس جي سروسنگ ڪئي وئي هئي، رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته رڪارڊ ڪيبلن ٽرمينيشن انسوليشن، ارٿنگ ۽ بريڪر پروٽيڪشن جي جامع برقي حفاظتي جاچ جو موثر نظام موجود نه آهي. اهم ڳالهه آهي ته برقي اوزارن جو فعال هجڻ ان ڳالهه جي مترادف نه آهي ته ان جي برقي تنصيب به باهه کان مڪمل طور تي محفوظ هئي جاچ رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته ثبوتن مان ظاهر ٿئي ٿو ته اوزارن کي فعال رکڻ ۽ انهن جي مڪمل حفاظت يقيني بڻائڻ جي وچ ۾ اهم اداراجاتي خال موجود هو نرسري جي حساس صورتحال باهه جي تباهي آڻيندڙ اثرن کي وڌيڪ وڌائي ڇڏيو 10 بسترن جي يونٽ ۾ 15 طبي طور تي انتهائي نازڪ نوان ڄاول ٻار علاج هيٺ هئا، ڪيترائي نوان ڄاول ٻار آڪسيجن يا ساهه کڻڻ تي دارومدار ڪري رهيا هئا جنهنڪري انهن کي محفوظ جڳهه تي منتقل ڪرڻ ايڏو ڏکيو ممڪن نه هو ان موقعي تي رڳو هڪ ڊاڪٽر ۽ ٻه نرسون موجود هئا محفوظ انخلا جا وسيلا به تمام محدود هئا، نرسري جي لاءِ باقاعده طور تي منظور ٿيل تربيت يافته عملي جي ذريعي مشق ڪيل شده ۽ نئين ڄاول ٻارن جي انخلا جي ايس او پيز جو ڪو رڪارڊ نه مليو جاچ رپورٽ موجب معائنو حصي ۾ خودڪار دونهين جو پتو لڳائڻ، الارم يا اسپرنڪلر سسٽم جي موجودگي ثابت نه ٿي آتش گير مواد ۽ آڪسيجن واري ماحول باهه ۽ دونهين جي شدت ۾ بي پناهه اضافو ڪيو رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته فرنٽ لائين عملي باهه لڳڻ جي ڪجهه سيڪنڊن ۾ ڪارروائي ڪئي سي اي ايس رڪارڊ موجب ايڪسٽرنل نوٽيفڪيشن (باهرئين امداد) 6 لڳي 54 منٽن جڏهن ته ڊسپيچ 6 لڳي 55 منٽن ۽ آپريشنل آمد 7 لڳي 10 منٽن تي ثابت ٿئي ٿي رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته بنيادي ڳڻتي 6 لڳي 38 منٽن تي باهه جي ظاهر ٿيڻ ۽ باهرئين امداد جي فعال ٿيڻ جي وچ جو وقفو ناقابل قبول آهي پمز ڪو آزمايل حادثا ڪمانڊ سسٽم قائم ڪرڻ جو ثبوت پيش نه ڪري سگهيو جيڪو باهه جي نشاندهي ٿيندي ئي فوري طور تي الارم باهرئين اطلاع، انخلا خطري جي روڪٿام پهچ جي انتظام ۽ ٺوس امدادي ڪارروائي کي فعال ڪري سگهي جاچ رپورٽ موجب پمز نرسري جو سانحو معلوم شده ۽ مڪمل طور تي نظرانداز ڪيل خطرن جي پس منظر ۾ پيش آيو جيڪو اسپتال انتظاميا کان اڳواٽ منصوبابندي جو گهرجائو هو سي ڊي اي جي اڳوٽي لکپڙهه ۽ وفاقي محتسب جي 2015ع جي سفارشن ۾ خامين جي نشاندهي ڪئي وئي هئي رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته پمز 2025ع ۾ ئي فرسوده فائر سيفٽي انفراسٽرڪچر جو اعتراف ڪيو هو 6 جولاءِ 2026ع تي نرسنگ هاسٽل ۾ لڳندڙ باهه ۾ اڳ ئي باهه جو وقت سر پتو لڳائڻ الارم برقي معائنو انخلا باهه وسائڻ جي اوزارن، فائر ڊرلز ۽ هنگامي منصوبابندي ۾ موجود خامين جي نشاندهي ڪئي وئي هئي انڪوائري رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته اڳوٽي تنبيهن کي نرسري سانحي کان اڳ جامع مقرر مدي ۽ آزاداڻي طور تي تصديق ٿيل سڌاراجاتي پروگرام ۾ تبديل نه ڪيو ويو اي سي يونٽ نمبر 2 جي خصوص خرابي وقت کان اڳ معلوم نه ٿي هجي، موثر فائر سيفٽي جي لاءِ ٺوس ۽ مضبوط تياري جي ضرورت واضح هئي جنهن کي اسپتال انتظاميا يڪسر نظرانداز ڪيو انڪوائري ڪميٽي موجب ان معاملي ۾ نظامي ۽ اداراجاتي ناڪامي ثابت ٿي جڏهن ته انفرادي ذميواري جو تعين دستياب ثبوتن جي بنياد تي لاڳاپيل قاعدن موجب ڪيو ويندو معلوم خطرن ۽ اڳوٽي تنبيهن کي موثر حفاظتي نظام ۾ تبديل نه ڪرڻ تي پمز ۽ اعليٰ انتظاميا تي بنيادي اداراجاتي ذميواري لاڳو ٿئي ٿي سيڪيورٽي چين جا فرض بلڪل واضح آهن پر ان موجب ايس او پيز موجود نه آهن جاچ رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته طبي عملي جي لازمي موجودگي يا نگراني اهم آهي. انجنيئرنگ، برقي ۽ ايڇ وي اي سي جي هيبيٽننس ۽ ريپيئر جا معاملا وڌيڪ جاچ موجب باهه لڳڻ جو غالبن ذريعو اي سي يونٽ نمبر 2 جو برقي انتظام هو ڪنٽريڪٽرز جي ذميواري جو تعين رڳو انهي مخصوص ڪيل حقيقي فرضن ۽ وڌيڪ جاچ جي بنياد ڪيو وڃي انڪوائري رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته موجوده رڪارڊ جي بنياد تي ڪنهن نامزد شخص جي خلاف فوجداري ڏوهه جو ارتڪاب ثابت نه ٿو ٿئي جيڪو وڌيڪ فوجداري جاچ جو گهرجائو آهي ثبوت چار ممڪن رخن تي اهڙي وڌيڪ جاچ جي نشاندهي ڪن ٿا جاچ رپورٽ موجب اي سي يونٽ نمبر 2 جي برقي تنصيب يا هيبيٽيننس ۾ قابل مواخذه غفلت، لازمي هنگامي رسپانس ۾ قابل مواخذه رڪاوٽ، مخصوص اڳوٽي تنبيهه جي باوجود ڪارروائي ۾ ناڪامي ۽ باهرئين امداد طلب ڪرڻ ۾ ثابت ٿيل قابل مواخذه دير جي وڌيڪ فوجداري جاچ ڪئي وڃي. فوجداري ذميواري جي تعين جي لاءِ لاڳاپيل فرضن، خطري کان آگاهي ڪارروائي جو اختيار غفلت جي نوعيت ۽ شدت، ناڪام حفاظتي قدم ۽ ان جي نتيجي ۾ ڪردار ۽ قابل لاڳو قانون تحت ڏوهه جي عنصرن جو فوجداري جاچ ۾ احاطو ضروري آهي جن فرنٽ لائين اهلڪارن جي امدادي ڪارروائي ثبوتن سان ثابت آهي انهن تي رڳو ان جي لاءِ الزام نه هڻڻ گهرجي ته سانحي جا نتيجا انتهائي تباهي آڻيندڙ هئا جاچ رپورٽ ۾ چيو ويو آهي ته انڪوائري ڪميٽي فوري فائر سيفٽي، انساني جانين جي تحفظ ۽ برقي حفاظتي آڊٽ ڪرائڻ جي سفارش ڪئي آهي فائر ڊيٽيڪشن الارم باهه وسائڻ ۽ محفوظ انخلا جو موثر نظام يقيني بڻائڻ جي پڻ سفارش موجود آهي نئين ڄاول ٻارن جي انخلا جي لاءِ مخصوص ايس او پي ۽ حقيقت پسنداڻي فائر ايويڪيوشن ڊرلز ڪرائڻ جي سفارش ڪئي وئي آهي، برقي حفاظتي قدمن ۽ اثاثن جي حفاظت جي لاءِ موثر انتظامي نظام قائم ڪيو وڃي ڪميٽي قرار ڏنو ته پيشيوارانهِ ۽ ميرٽ تي ٻڌل اسپتال انتظاميا، مضبوط ريگيوليٽري نگراني ۽ موثر ڪمپلائنس جي نظام کي يقيني بڻايو وڃي جنهن ۾ هر خامي جي لاءِ ذميوار آفيسر مقرر مدي، گهربل وسيلن عبوري حفاظتي قدمن آزاداڻي تصديق ۽ ضابطو تڪميل جو واضح طريقيڪار موجود هجي، ڪنهن قدم جو رڳو منظور يا عمل هيٺ هجڻ ان جي لاڳو ٿيڻ جو ثبوت نه آهي. حفاظتي قدم انهي وقت لاڳو تصور ٿيندو جڏهن خطرو عملي طور تي ختم ٿئي ۽ ان جي آزاداڻي طور تي تصديق به ٿي وڃي ڪميٽي قرار ڏنو ته مقامي برقي خرابي سان باهه لڳڻ جو امڪان قوي آهي آتش گير مواد ۽ آڪسيجن باهه جي شدت ۾ اضافو ڪيو نرسري ۾ گنجائش کان وڌيڪ ٻارن، محدود انخلا جي صلاحيت امدادي ڪاررواين کي متاثر ڪيو نئين ڄاول ٻارن جي انخلا جي لاءِ باقاعده مشق شده هنگامي نظام جي عدم موجودگي ريسڪيو کي محدود ڪيو اداراجاتي سطح تي هنگامي ڪارروائي ۾ دير ردعمل کي وڌيڪ ڪمزور ڪيو انڪوائري ڪميٽي قرار ڏنو آهي ته ڊگهي عرصي کان موجود انتظامي هيبيٽيننس ۽ ريگيوليٽري خامين مختلف ڪمزورين کي برقرار رکيو هڪ ڏنو 14 نوان ڄاول ٻار رڳو هڪ حفاظتي انتظام جي ناڪامي سان نه پر ڪيترن ئي حفاظتي قدمن جي موجود نه هجڻ، ڪمزور هجڻ، وقت سر فعال نه هجڻ يا انهن جي موثر هجڻ جي ڪڏهن تصديق نه ڪرڻ جي ڪري فوت ٿيا. ڪميٽي نئين ڄاول ٻارن جي انخلا ۽ فائر ۽ لائيف سيفٽي گهرجن تي عملدرآمد جو پڻ جائزو ورتو انڪوائري ڪميٽي انفرادي ۽ اداراجاتي ذميواري جي تعين ۽ سڌاراجاتي قدمن جون سفارشون تيار ڪيون انڪوائري رڳو باهه لڳڻ جي جڳهه جي نشاندهي تائين محدود نه هئي، مڪمل حفاظتي نظام جو جائزو ورتو ويو رپورٽ موجب ڪميٽي روڪٿام، تياري، ڊيٽيڪشن، اطلاع، انخلا، امداد، نگراني ۽ جوابدهي جي مڪمل سلسلي جو جائزو ورتو ڪميٽي 52 نڪاتي منظم جاچ فريم ورڪ تحت سببن ۽ جوابدهي جو جائزو ورتو ڪميٽي ثابت شده حقيقت، ممڪن ٽيڪنيڪي نتيجي، بادي النظر ذميواري ۽ حل طلب معاملي ۾ فرق رکيو ماهر فرانزڪ ثبوتن جي موجودگي ۾ شروعاتي گواهن جي بيانن کي فني ثبوت نه سمجهيو ويو

بقايا 9 روزاني عبرت

سيڪيورٽي سهڪار دهشتگردي جي خاتمي ۽ گڏيل لاڳاپن جي استحڪام تي جامع ڳالهيون ٿيون لبنان جي گهرو وزير جي گهرو وزارت اچڻ تي محسن نقوي شاندار آجيان ڪئي جنهن ڪان پوءِ ٻنهي وزيرن وچ ۾ ٿيڻ ون آن ون ۽ پوءِ وفدن جي سطح تي ڳالهيون ٿيون ڳالهين ۾ دهشتگردي، منشيات جي اسمگلنگ، غيرقانوني اميگريشن، مني لانڊرنگ سائبر ڪرائمز جي موثر حل لاءِ گڏيل حصيداري کي سگهه ڏيڻ تي به اتفاق ڪيو ويو ٻنهي ملڪن دهشتگردن ۽ ڊرگ مافيا جي خاتمي لاءِ انٽيليجنس شيئرنگ کي مضبوط بڻائڻ جي عزم جو ورجاءُ ڪيو جڏهن ته پوليس اڪيڊميز ۽ ٽريننگ پروگرامز لاءِ گڏيل سهڪار علائقائي صورتحال ۽ خطي ۾ پائيدار امن لاءِ پاڪستان جي ڪوششن تي به ڳالهيون ٿيون ڌرين ٻنهي وزارتن وچ ۾ گڏيل سهڪار کي هٿي ڏيڻ لاءِ جلد هڪ مفاهمتي يادداشت تي صحيحيون ڪرڻ ۽ ٻه طرفي تعاون وڌائڻ لاءِ باقاعده فوڪل پرسن مقرر ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ان ڪان علاوه منشيات جي روڪٿام واري شعبي ۾ موجود مفاهمتي يادداشت تي مڪمل عملدرآمد جي خاطري ڪرائي وئي جڏهن ته ٻنهي ملڪن وچ ۾ سفارتي ۽ سرڪاري پاسپورٽس تي ويزا فري انٽري جي سهولت فراهم ڪرڻ جي تجويز تي به غور ڪيو ويو. وفاقي گهرو وزير محسن نقوي لبنان جي هم منصب جي دوري جي آجيان ڪندي اميد ظاهر ڪئي ته اها اڳڀرائي ٻنهي برادر ملڪن وچ ۾ تعاون جا نوان دروازا کوليندي ٻئي پاسي لبنان جي گهرو وزير احمد الحجار پاڪستان ۾ شاندار مهمان نوازي تي ٿورو مڃيندي چيو ته لبنان پاڪستان کي هڪ برادر ملڪ سمجهي ٿو ۽ گڏيل مفادن خاص ڪري داخلي سيڪيورٽي جي شعبي ۾ هڪ ٻئي جي تجربن سان ڀرپور فائدو کڻڻ جو خواهشمند آهي ڳالهين ۾ مملڪتي وزير طلال چوڌري، وفاقي گهرو سيڪريٽري، نادرا چيئرمين، ڊي جي ايف آءِ اي، ڊي جي اين ايف، آءِ جي فيڊرل ڪانسٽيبلري، نيشنل ڪو آرڊينيٽر نيڪٽا، ڊي جي پاسپورٽ ۽ ٻين لاڳاپيل اعليٰ عملدارن شرڪت ڪئي

بقايا 10 روزاني عبرت

واري وفاقي وزير سينيٽر اعظم نذير تارڙ سان مختلف وڪيل اڳواڻن ملاقات ڪئي، جنهن ۾ وڪيل برادري جي درپيش مسئلن، قانون ۽ انصاف بابت معاملن ۽ ان جي حل لاءِ امڪاني قدمن تي مشاورت ڪئي وئي ملاقاتن ۾ پنجاب بار ڪائونسل جي ميمبرن سيد غضنفر عباس بخاري ۽ ملڪ صبح صادق اعوان ايڊووڪيٽ سميت ليه، ميانوالي ۽ ڀيليان سان تعلق رکندڙ ٻين وڪيلن به شرڪت ڪئي وڪيل اڳواڻن وفاقي وزير کي پنهنجي برادري جي درپيش مختلف مسئلن ۽ معاملن کان آگاهه ڪيو جڏهن ته سينيٽر اعظم نذير تارڙ سندن موقف کي ڌيان سان ٻڌو ملاقات دوران قانون ۽ انصاف جي شعبي بابت مختلف معاملا به بحث هيٺ آيا ۽ وڪيل برادري جي جائز مسئلن جي حل لاءِ مختلف تجويزن تي غور ڪيو ويو ان موقعي تي وفاقي وزير چيو ته وڪيل برادري قانون جي حڪمراني ۽ انصاف جي فراهمي ۾ اهم ڪردار ادا ڪري رهي آهي، حڪومت وڪيل برادري جي جائز مسئلن جي حل لاءِ قدم کڻي رهي آهي

بقايا 11 روزاني عبرت

قانون واري وزير ضياءالحسن لنجار سان پختون برادري جي معززين تي ٻڌل وفد ملاقات ڪئي وفد جي اڳواڻي سنڌ اسيمبلي جي ميمبرن اعجاز سواتي ۽ آصف خان ڪئي پختون ثقافتي ڏهاڙي جي حوالي سان ٿيل ملاقات دوران وفد سنڌ جي گهرو وزير ضياءالحسن لنجار کي ثقافتي ڏهاڙي جي تقريب ۾ شرڪت جي دعوت ڏني ان موقعي تي گهرو وزير ضياءالحسن لنجار چيو ته پختون اسان جا ڀائر آهن پختون ثقافتي ڏهاڙي تي سنڌ جا سمورا ٻوليون ڳالهائيندڙ گڏجي شرڪت ڪن هن چيو ته پختون ثقافتي ڏهاڙو اسان جي ثقافتي روايتن، قدرن ۽ ڀائيچاري جي واڌاري جو هڪ خوبصورت ذريعو آهي ضياءالحسن لنجار چيو ته پختون قوم جي شاندار ثقافت، روايتون ۽ مهمان نوازي اسان جي معاشري جي حسن ۾ واڌارو ڪن ٿيون هن چيو ته سنڌ ۾ پختون برادري صوبي جي ترقي، استحڪام ۽ خوشحالي ۾ اهم ڪردار ادا ڪري رهي آهي. گهرو وزير ضياءالحسن لنجار پختون ثقافتي ڏهاڙي جي موقعي تي پختون ڀائرن کي مبارڪباد ڏيندي چيو ته سنڌ ۾ رهندڙ سموريون قوميتون اسان جي گڏيل طاقت ۽ خوبصورتي آهن

بقايا 12 روزاني عبرت

جي قبضي هيٺ جمون ڪشمير جي ضلعي راجوري ۾ ڀارتي فوجين گهيراءُ ۽ تلاشي جون ڪارروايون ۽ گهرن تي ڇاپن دوران 3 ڪشميري نوجوانن کي گرفتار ڪري ورتو ڪشمير ميڊيا سروس مطابق فوجين انهن نوجوانن کي ضلعي جي مختلف علائقن ۾ گهرن تي ڇاپن دوران گرفتار ڪيو. ڀارتي پوليس نوجوانن جي گرفتاري جو جواز پيش ڪرڻ لاءِ انهن کي مجاهد تنظيمن جا ڪارڪن قرار ڏنو آهي گرفتار نوجوانن خلاف غيرقانوني سرگرمين جي روڪٿام جي ڪاري قانون يو اي پي اي تحت ڪيس داخل ڪيا ويا آهن

بقايا 13 روزاني عبرت

ڊرامو بند ڪري پيٽروليم ليوي ختم ڪري، حافظ نعيم الرحمان جماعت اسلامي پاڪستان جي امير حافظ نعيم الرحمان چيو آهي ته آئين ۾ واضح آهي ته ملڪ مان وياج ختم ٿيڻو آهي پر وياج جي خاتمي لاءِ عملي قدم ناهن کنيا ويا اسٽيٽ بئنڪ جي مانيٽري پاليسي ڪميٽي پاران شرح سود برقرار رکڻ افسوسناڪ آهي حڪومت پاليسي ريٽ گهٽ ڪري ڪراچي ۾ پريس ڪانفرنس ڪندي حافظ نعيم الرحمان چيو ته ملڪ جا قرض ۽ ان جو بار عوام برداشت ڪري رهي آهي حڪومت پاليسي ريٽ گهٽ ڪرڻ لاءِ تيار ناهي، حڪومت کي پنهنجي معاشي پاليسي درست ڪرڻي پوندي هن چيو ته حڪمرانن جون شاهه خرچيون ختم ٿيڻ گهرجن هڪ سيڪريٽري جي هڪ اجلاس تي 20 لک رپيا خرچ ٿين ٿا، جڏهن ته حڪمران فائيو اسٽار ۽ سيون اسٽار هوٽلن ۾ ترسن ٿا هي سمورو پئسو غريب عوام جو آهي حافظ نعيم الرحمان چيو ته حڪومت رليف جو ڊرامو بند ڪري پيٽروليم ليوي ختم ڪري گذريل سال 1567 ارب رپيا ليوي جي مد ۾ گڏ ڪيا ويا، جڏهن ته حڪومت في ليٽر 135 رپين تائين ليوي وصول ڪري رهي آهي جماعت اسلامي حڪومت کي پاليسي ريٽ 3 سيڪڙو گهٽ ڪرڻ ۽ پيٽروليم ليوي ختم ڪرڻ جو فارمولو ڏئي چڪي آهي هن چيو ته حڪومت وٽ پئسو نه اچڻ ايف بي آر جي نااهلي آهي ايف بي آر ۾ اربين رپين جي ڪرپشن روڪي وڃي عالمي مارڪيٽ ۾ پيٽرول جون قيمتون وڌڻ ته حڪومت کي پنهنجا محصول گهٽائڻ گهرجن جماعت اسلامي جي امير چيو ته حڪومت پاران 25 ارب رپين جي رليف جو اعلان ڪري عوام کي قطارن ۾ بيهارڻ ڪو احسان ناهي رليف پيڪيج جي اشتهارن تي به ڪروڙين رپيا خرچ ڪيا ويا، حڪومت جو ڪم عوام کي عملي رليف ڏيڻ آهي هن چيو ته حڪمرانن جون شاهه خرچيون ختم ڪري سرڪاري خرچ گهٽ ڪيا وڃن ڪنهن به سول يا فوجي بيوروڪريٽ کي 1300 سي سي کان وڏي گاڏي استعمال نه ڪرڻ گهرجي، جڏهن ته لگزري گاڏين تي ڊيوٽي وڌائڻ سميت مختلف تجويزون حڪومت کي ڏنيون ويون آهن حافظ نعيم الرحمان اعلان ڪيو ته جماعت اسلامي 20 سيپٽمبر تي اسلام آباد ڏانهن مارچ ڪندي، جڏهن ته ملڪ جي مختلف شهرن ۾ جاري ڌرڻا ختم نه ڪيا ويندا. هن چيو ته هن وقت 40 هنڌن ۽ شهرن ۾ ڌرڻا جاري آهن. اسلام آباد ڏانهن ويندڙ رستا بند ڪيا وڃن يا ڪنٽينر لڳايا وڃن، جماعت اسلامي پرامن احتجاج جي حق کان پوئتي نه هٽندي مير رضا قتل ڪيس بابت ڳالهائيندي حافظ نعيم الرحمان الزام لڳايو ته ڪيس ۾ ڌمڪيون ڏنيون پيون وڃن ۽ ثبوت ختم ڪيا پيا وڃن. سنڌ جي بلدياتي نظام بابت حافظ نعيم الرحمان چيو ته جماعت اسلامي سنڌ حڪومت جي بلدياتي ايڪٽ کي تسليم نٿي ڪري، ڪنهن به ايڊمنسٽريٽر کي نٿي مڃي ۽ ترميمي ايڪٽ کي رد ڪري ٿي. هن مطالبو ڪيو ته ڪجهه ڏينهن ۾ بلدياتي چونڊون ڪرائي اقتدار چونڊيل نمائندن حوالي ڪيو وڃي هن چيو ته بلدياتي نظام ۾ ڪيل ترميمون ختم ڪري صوبائي حڪومت جا فنڊ هيٺين سطح تائين منتقل ڪيا وڃن هن ميئر شپ کي به "قبضه شپ" قرار ڏنو ۽ چيو ته جماعت اسلامي سنڌ بلدياتي ترميمي ايڪٽ خلاف عدالت سان پڻ رابطو ڪندي

بقايا 14 روزاني عبرت

جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه چيو آهي ته جمهوريت عوام جي آواز، شموليت ۽ اجتماعي فيصلن جو نالو آهي عالمي يوم جمهوريت اسان کي ياد ڏياري ٿو ته هر شهري جي آواز جي اهميت آهي عالمي يوم جمهوريت جي موقعي تي پنهنجي پيغام ۾ سيد مراد علي شاهه چيو ته جمهوريت صرف چونڊن جو نالو ناهي، پر مسلسل عوامي شموليت، جوابدهي ۽ عوامي خدمت جو عمل آهي عوام جي حڪمراني واري حق کي يقيني بڻائڻ ئي حقيقي جمهوريت آهي وڏي وزير چيو ته پاڪستان ۾ جمهوريت جي استحڪام لاءِ عوامي شموليت، آئين جي بالادستي ۽ مضبوط ادارا ضروري آهن اختلاف راءِ جمهوريت جي خوبصورتي آهي ڳالهه ٻولهه ۽ هڪٻئي جي احترام سان سماج مضبوط ٿئي ٿو نوجوانن، عورتن ۽ سماج جي سمورن طبقن جي جمهوري عمل ۾ شموليت وقت جي اهم ضرورت آهي سيد مراد علي شاهه چيو ته پاڪستان پيپلز پارٽي جي جمهوري جدوجهد پاڪستان جي سياسي تاريخ جو اهم باب آهي پيپلز پارٽي هميشه جمهوري قدرن، عوامي حقن ۽ آئين جي بالادستي لاءِ نمايان ڪردار ادا ڪيو آهي هن چيو ته تحريڪ بحالي جمهوريت سنڌ جي جمهوري جدوجهد جو اهم باب آهي ايم آر ڊي تحريڪ آمريت خلاف جمهوريت جي بحالي ۽ آئين جي بالادستي لاءِ تاريخي جدوجهد ڪئي جڏهن ته سنڌ جي عوام ۽ سياسي ڪارڪنن ايم آر ڊي جي جدوجهد ۾ جمهوريت لاءِ قربانيون ڏنيون وڏي وزير چيو ته پيپلز پارٽي جي جدوجهد عوامي حاڪميت، آئين جي بالادستي ۽ جمهوري قدرن جي واڌاري لاءِ آهي پارٽي هميشه آئين، پارليامينٽ ۽ عوامي حاڪميت جو دفاع ڪيو آهي ۽ جمهوريت جي خاطر پنهنجي قيادت ۽ ڪارڪنن جون جانيون قربان ڪيون آهن سيد مراد علي شاهه چيو ته شهيد ذوالفقار علي ڀٽو عوام ۾ جمهوري شعور اجاگر ڪيو ۽ پاڪستان کي 1973ع جو متفق آئين ڏنو جڏهن ته شهيد محترمه بينظير ڀٽو آمريت خلاف بهادري سان جدوجهد ڪئي ۽ عوامي حاڪميت جو جهنڊو بلند رکيو هن چيو ته آصف علي زرداري "پاڪستان کپي" جو نعرو ڏئي قومي اتحاد ۽ جمهوري نظام جي استحڪام جو پيغام ڏنو جڏهن ته چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري جمهوريت جي استحڪام ۽ عوامي حقن لاءِ جدوجهد جاري رکيون پيو اچي جمهوري ادارن جي مضبوطي ئي پاڪستان جي استحڪام ۽ خوشحالي جي ضمانت آهي هوڏانهن سنڌ اسيمبلي جي اسپيڪر سيد اويس قادر شاهه چيو ته جمهوريت عوامي مسئلن جي حل ۽ پراڻن چئلينجن کي منهن ڏيڻ لاءِ اٿڻ آهي مضبوط جمهوري ادارا پرامن، مستحڪم ۽ خوشحال پاڪستان جي بنياد آهن سيد اويس قادر شاهه چيو ته جمهوريت جي حقيقي طاقت عوام جي اعتماد، شموليت ۽ فعال ڪردار ۾ آهي آئين، جمهوري قدرن ۽ پارلياماني ادارن جو استحڪام اسان سڀني جي گڏيل ذميواري آهي هن چيو ته جمهوريت اختيارن جي استعمال ڪندڙن کي عوام آڏو جوابده بڻائڻ جو نظام آهي جمهوري نظام ۾ اڪثريت سان گڏ اقليتن جي حقن ۽ آواز جو احترام پڻ ضروري آهي جڏهن ته عوام جي راءِ شموليت ۽ نمائندگي جمهوريت جا بنيادي ٿنڀ آهن ٻئي طرف پاڪستان پيپلز پارٽي سنڌ جي جنرل سيڪريٽري سينيٽر وقار مهدي چيو ته جمهوريت عوام جي حڪمراني ۽ عوام جي حقن جي تحفظ جو بهترين نظام آهي قائداعظم محمد علي جناح جو خواب هڪ جمهوري ۽ آئيني پاڪستان هو سينيٽر وقار مهدي چيو ته شهيد ذوالفقار علي ڀٽو 1973ع جو متفق آئين ڏئي پاڪستان جي جمهوري نظام کي مضبوط بنياد فراهم ڪيو جڏهن ته شهيد محترمه بينظير ڀٽو جمهوريت جي بحالي ۽ عوامي حقن لاءِ تاريخي جدوجهد ڪئي هن چيو ته پيپلز پارٽي جي تاريخ جمهوريت، آئين جي بالادستي ۽ عوامي حقن جي جدوجهد سان ڀريل آهي جمهوريت پارليامينٽ جي مضبوطي لاءِ پارليامينٽ ۽ آئين جي بالادستي لاءِ حڪمراني ضروري آهي سينيٽر وقار مهدي چيو ته صدر آصف علي زرداري جمهوريت جي واڌاري ۽ آئين جي بالادستي لاءِ تاريخي ڪردار ادا ڪيو جڏهن ته ارڙهين ترميم ذريعي صوبائي خودمختياري کي مضبوط بڻائڻ جمهوري جدوجهد جي اهم ڪاميابي آهي هن چيو ته چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري نوجوان نسل جي جمهوري امنگن ۽ سياسي رواداري جي سگهاري آواز آهن پيپلز پارٽي جمهوريت، وفاق، صوبائي خودمختياري ۽ سماجي انصاف جي اصولن تي ڪو به سمجهوتو نه ڪندي جمهوريت جو تسلسل ئي پاڪستان جي ترقي خوشحالي ۽ مضبوط وفاق جي ضمانت آهي

بقايا 15 روزاني عبرت

ڪائونسل جي چيئرمين ۽ عالمي تنظيم حرمين شريفين ڪائونسل جي سيڪريٽري جنرل حافظ محمد طاهر محمود اشرفي چيو

روزاني عبرت

ايڊيٽوريل

مضبوط مقامي حڪومت ئي بهتر عوامي خدمت جي ضمانت بڻجي سگهي ٿي

صفحو 4

محمد خان ابڙو

نوان منصوبا ۽ وفاقي توازن

صفحو 4

قاسم خاصخيلي

مجبور عوام لاءِ مذاق بڻجي ويل رليف!

صفحو 4

مختيار انڙ

اڄوڪو ڏينهن .... 16 سيپٽمبر

صفحو 4

سيري واسي نوجوان کي ڪراچي جي ڪارخاني مان گرفتار ڪري گم ڪرڻ خلاف حيدرآباد ۾ احتجاج

حيدرآباد جي علائقي سيري جي رهواسين پوليس پاران پريس ڪلب سامهون احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو

سيري ٿاڻي جي ايس ايڇ او شوڪت درس اسان جي پٽ عديل خاصخيلي کي ڪراچي مان کڻي گم ڪيو آهي: وارث

خدشو آهي ته ايس ايڇ او سيري شوڪت درس ڪيس ڪوڙي پوليس مقابلي ۾ فل فرائي يا هاف فرائي نه ڪري ڇڏي، نوٽيس ورتو وڃي

حيدرآباد(اسٽاف رپورٽر) حيدرآباد جي علائقي سيري جي رهواسين پوليس پاران نوجوان کي ڪراچي جي ڪارخاني مان گرفتار ڪري گم ڪرڻ خلاف ڪالهه حيدرآباد پريس ڪلب سامهون احتجاجي مظاهرو ڪيو ان موقعي تي پوليس پاران مبينا طور گرفتار ڪري گم ڪيل نوجوان جي پيءُ درس خاصخيلي ۽ امڙ رحمت خاصخيلي دانهيندي چيو ته سيري ٿاڻي جي ايس ايڇ او شوڪت درس اسان جي پٽ عديل خاصخيلي کي ڪراچي جي ٿاڻي بنارس جي حد ۾ واقع پاپڙ ٺاهڻ واري ڪارخاني مان 11سيپٽمبر 2026تي گرفتار ڪري کڻي آيو ۽ 5ڏينهن گذرڻ باوجود ايس ايڇ او اسان جي پٽ کي ظاهر نه ڪيو آهي نه ئي عدالت ۾ پيش ڪري ٿو هنن چيو ته اسان پٽ کي پوليس چوري جي ڪوڙي ڪيس ۾ گرفتار ڪري گم ڪيو آهي هنن چيو ته اسان جي پٽ عديل جي حياتي کي خطرو آهي خدشو آهي ته ايس ايڇ او سيري شوڪت درس ڪيس ڪوڙي پوليس مقابلي ۾ فل فرائي يا هاف فرائي نه ڪري ڇڏي هنن چيف جسٽس سنڌ هاءِ ڪورٽ،آئي جي سنڌ پوليس ڊي آئي جي حيدرآباد ۽ ايس ايس پي حيدرآباد کي اپيل ڪئي ته ماملي جو نوٽيس وٺي اسان جي پٽ کي آزاد ڪيو وڃي ۽ ڪوڙو ڪيس داخل ڪرائيندڙن خلاف سخت قانوني ڪارروائي ڪئي وڃي.

ميهڙ لڳ درگاه سعدي موسائي جي دڪاندارن جو احتجاج

دڪاندارن پاران ناريائي چونڪ تي پوليس جي زيادتين خلاف احتجاج ڪيو ويو

سماجي برايون بند ڪرائي ايس ايڇ او خلاف انڪوائري ڪرائي اسان سان انصاف ڪيو وڃي: دڪاندار

ميهڙ(ن ع) ميهڙ لڳ ٺٽون ڳوٺ شهر ۾ درگاه سعدي موسائي جي دڪاندارن پاران ناريائي چونڪ تي پوليس جي زيادتين خلاف نعرن اس ۾ پوليس خلاف احتجاجي مظاهرو ڪري دڪاندارن خالد حسين پيرزادو ارشاد بروهي گادي نشين گلاب پيرزادو عرض محمد مثل ڪلهوڙو زاهد پيرزادو عرفان ساميٽو شمن ڪلهوڙو ڊاڪٽر ابراهيم جوڻيجو خالد پيرزادو دانهيندي چيو ته ايس ايڇ او ٺٽون ڳوٺ عبيد الله ميبيجو2 ڏينهن اڳ سعدي موسائي جي دڪاندار راجا پيرزادو ولد محمد عرس پيرزادو کي ٿاڻي تي گهرائي چيو ته توهان 21 سوپاريون هلايو ۽ مون کي بين دڪاندارن وانگر 2 هزار هفتو ڏيو دڪاندار ڪيس ٺپ جواب ڏنو ته مان اڳ به بي گناهه ڪيس ۾ لوڙيا ٿو مان اهو ڪم نه ڪندس جنهن تي ايس ايڇ او ٺٽون ڳوٺ مچرجي پيو ۽ هن کي رات جو درگاه واري دڪان تي ستل راجا پيرزادو کي کڻي گم ڪيو ۽ آزاد ڪرڻ جا 50 هزار رقم جي گهر ڪئي رقم نه ڏيڻ تي هن هڪ پاڪيٽ سوپارين جو لڳائي بيهر بي گناهه ڪيس داخل ڪري ظلم ڪيو آهي جڏهن ته شهر ۾ منشيات وڪر جيان دڪانن تي وڪرو ٿي رهي آهي وچ شهر ۽ درگاه تان موٽر سائيڪلون چابي چور ڪاهي وڃن ٿا ۽ پوليس جي نگراني ۾ فحاشي جا اڏا جوا سميت هر سماجي برائيون عروج تي آهن ڪيترائي دفعا انهن کي بند ڪرائڻ لاءِ دانهيو ۾ مجال آ جو ايس ايڇ او جي ڪن تي ڪا جوءِ چري هو صرف سماجي برايون وڌائڻ ٿو چاهي هنن آءِ جي سنڌ ڊي آءِ جي حيدرآباد ايس ايس پي دادو کي اپيل ڪئي ته خدارا درگاه جو تقدس جو خيال رکي سماجي برايون بند ڪرائي ايس ايڇ او خلاف انڪوائري ڪرائي اسان سان انصاف ڪيو وڃي ٻي صورت سخت احتجاج ڪيو ويندو

ميهڙ درگاه سعدي موسائي جا دڪاندار احتجاجي مظاهرو ڪندي

ٺٽون ڪوٽ جي ٻڌا مزدورن کي پورهئي جو آسرو ڏئي مبينا طور پنجاب وڪري جي ڪوشش، احتجاج

ٻڌا مزدور عورتن ۽ مرد بااثر ماڻهن پاران پورهئي جو آسرو ڏئي مبينا طور پنجاب وڪري جي ڪوشش خلاف دانهيو

پنجاب واسي بااثر ماڻهن يار گل پٺاڻ، دائود پٺاڻ، عظيم ملاح، محمد عيسي ملاح حيدرآباد ۾ پورهيو وٺي ڏيڻ جو آسرو ڏنو: رويا

پنجاب جي شهر صادق آباد وٺي وڃڻ لاءِ زبردستي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي جنهن کان انڪار تي چيتن ڀيل کنهي گم ڪري ڇڏيو

حيدرآباد (اسٽاف رپورٽر)ٿرپارڪر جي شهر نئون ڪوٽ جي رهواسي ٻڌا مزدور عورتن ۽ مرد بااثر ماڻهن پاران پورهئي جو آسرو ڏئي مبينا طور پنجاب وڪري جي ڪوشش خلاف ڪالهه حيدرآباد پريس ڪلب سامهون رويا ڀيل جمع ڀيل جي اڳواڻي ۾ احتجاجي مظاهرو ڪيو ان موقعي تي هنن الزام هڻندي چيو ته هڪ ڏينهن اڳ پنجاب واسي بااثر ماڻهن يار گل پٺاڻ دائود پٺاڻ عظيم ملاح محمد عيسي ملاح حيدرآباد ۾ پورهيو وٺي ڏيڻ جو آسرو ڏئي حيدرآباد پهچڻ بعد پنجاب جي شهر صادق آباد وٺي وڃڻ لاءِ زبردستي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي جنهن کان انڪار تي ڇاڙيل بااثر ماڻهن عورتن ۽ مردن کي تشدد جو نشانو بڻايو جڏهن ته اسان جي هڪ ماڻهو چيتن ڀيل کنهي گم ڪري ڇڏيو آهي هنن چيو ته نوڪوٽ کان اسان 20مرد، عورتون ۽ ٻارن کي گذريل رات حيدرآباد وٺي آيا ۽ حيدرآباد جي سائٽ واري علائقي ۾ لاٿو ويو هنن چيو ته اسان کي حيدرآباد ۾ ڪم لاءِ وٺي آيا هٿا حيدرآباد پهچڻ تي پٺاڻ ۽ ان جا ماڻهو ڦري ويا آهن هنن چيو ته اسان سان ظلم ٿيو آهي پٺاڻن اسان جو هڪ ماڻهو گم ڪري ڇڏيو آهي جنهن جي ڳالهه ۽ ٻار سخت پريشاني کي منهن ڏئي رهيا آهن هنن چيف جسٽس سنڌ هاءِ ڪورٽ، ڊي آئي جي حيدرآباد ۽ ايس ايس پي حيدرآباد کي اپيل ڪئي ته ماملي جو نوٽيس وٺي گم ڪيل چيتن ڀيل کي واپس ڪرائي انصاف ڪيو وڃي

منصور رند ويڇو لنڊو ۾ هاءِ اسڪول جي ڇت جا ڇاپڙ ڏماڪي سان ڪري پيا، شاگردن ۾ ڀاڄ

هاءِ اسڪول جي ڇت جا ڇاپڙ ڏماڪي سان ڪرڻ سبب شاگردن ۾ ڀاڄ پئجي وئي، معجزاتي طور محفوظ

اسڪول جي عمارت زبون حالي جو شڪار ٿي وئي آهي پر هن وقت تائين مرمت ناهي ڪرائي وئي: استاد

اسان ڪيترائي ڀيرا ورس وارن عملدارن کي آگاهه ڪيو آهي پر ڪير به نوٽيس وٺڻ لاءِ تيار ناهي، تعليم وارو وزير نوٽيس وٺي

سنڌ جي وڏي ٿري ڪيٽل فارم جي تباهي جو ڪنهن نوٽيس نه ورتو، ٻڪ بدحالي سبب مال بي حال

ٿري ڪيٽل فارم ۾ وڏيڪ پنج دور مرڻ ۽ اڪثر عملو منتلي تي گهر ويٺي پگهارون کڻڻ جو انڪشاف

نئين مالي سال لاءِ آيل بجيٽ به ڇٽ، نئين سپرنٽينڊنٽ پاران لگزري ڪار خريد ڪرڻ سان گڏ ڪرپشن جا الزام

مٽياري ضلعي جي حدن ۾ پوليس امن امان قائم نه ڪرائي سگهي

مسروقه موٽرسائيڪل ۽ نقدي سميت ٻه ڏينهن ۾ 2 ڪيس داخل

هوسڙي پوليس 12 ڏينهن اڳ ماءُ کان ڪسيل معصوم ٻارڙي بازياب نه ڪرائي سگهي

مٽياري: مظاهرين جي ڪئي جو ادوار ڪيو ويو

پ پ ايم اين اي پاران سنڌ جي ورهاست وارو منصوبو رد

سيد ۽ ڪئي پيٽ بلوچ جهڙو شهر ساڻ منصوبي جي انڪار ڪري

ملڪ ۾ ڪارن جي وڪري ۾ مالي سال جي شروعاتي 2 مهينن ۾ ساليانو بنيادن تي 80 سيڪڙو جو نمايان اضافو رڪارڊ

ملڪ ۾ تيل ۽ گئس جي پيداوار ۾ هفتيوار بنيادن تي گهٽتائي رڪارڊ

ميهڙ لڳ تاريخي ڳوٺ گل ڪوسو ڏاهڻ خلاف ڪوسا برادري جي معزز پهتا

ٽنڊوالهيار ۾ ڊائلاسز سينٽر قائم ڪرڻ لاءِ OGDCL پاران مڪمل مالي سهڪار جي خاطري

عثمان شاهه هزي ايم اين اي ذوالفقار ستار بچاڻي جي OGDCL جي ايم ڊي احمد حيات سان ملاقات ڪندي

شهدادڪوٽ ايم اين اي خورشيد احمد جونيجو پريس ڪانفرنس ڪندي

سيبس يونيورسٽي ۾ ڊي ايڇ اي سٺي ڪراچي جي ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر جي آمد

ڏکڻ پرسان روڊ حادثي ۾ ٻه سڳا ڀائر زخمي

ميهڙ شهري اتحاد جي سڏ تي چوٿين ڏينهن به احتجاجي ريلي ڪڍي وئي

ميهڙ ۾ مختلف ڪالونين جي رهواسين جو مسئلن جي حل لاءِ احتجاج

ميهڙ تاريخي ڳوٺ گل ڪوسو ڏاهڻ خلاف ڪوسا برادري احتجاجي مظاهرو ڪندي

راضيديرو پرسان ريڙهي جي ڪچي واري علائقي جو روڊ نه ٺهيو

جيٺانيل ڪوٽ فيڊر جي 40 ڪان وڌيڪ ڳوٺن جي بجلي بيهر ڪاٽا

چانسلر پروفيسر ڊاڪٽر اربيلا ڀٽو ۽ برگيڊيئر (ر) شفيق الرحمان کي سوئينر پيش ڪندي

ڊگهڙي پوليس پاران منشيات وڪرو ڪندڙن خلاف ڪارروايون

ميهڙ جو ڳوٺ کهاڙي گڏيل پنجن سالن کان ترقياتي ڪمن کان محروم

راضيديرو ريڙهي جي ڪچي واري علائقي جو روڊ نه ٺهڻ خلاف احتجاج ڪيو پيو وڃي

قاسم آباد جي قادر نگر جي رهواسين جو پوليس خلاف مظاهرو

ميهڙ شهري اتحاد جي سڏ تي چوٿين ڏينهن به احتجاجي ريلي ڪڍي پئي وڃي

ملڪ ۾ گردش ڪندڙ هيٺ ڪرنسي، ايم ٽو ۽ بينڪن جي ڪاٽن ۾ هفتيوار بنيادن تي اضافو

ڪوٽڙي ڪمبر ۾ مجاهد ساميٽو جو ڳوٺ جي ٻاڻڙن خلاف احتجاج

ڊگهڙي پوليس ڪاروائي ۾ هٿ آيل منشيات ۽ گرفتار جوابدار

مسورپڙي لڳ درگاهه محبوب شاهه وٽ ڳوٺاڻن کان ڦر

ڪوٽڙي ڪمبر ۾ مجاهد ساميٽو جي ٻاڻڙن خلاف احتجاج ڪندي

بلوچستان ۾ شهيد ٿيل جوان جو مڙهه ماتلي آندو ويو

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
روزاني عبرت
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو ٻاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانہ عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

اربع 16 سيپٽمبر 2026ع

مضبوط مڪاني حڪومت ئي بهتر عوامي خدمت جي ضمانت بڻجي سگهي ٿي

سنڌ اسيمبليءَ ۾ سنڌ لوڪل گورنمينٽ ترميمي ايڪٽ 2026ع جي اڪثريت راءِ سان منظوري هڪ اهم سياسي ۽ انتظامي اڳڀرائي آهي. مڪاني حڪومتون ڪنهن بہ جمهوري نظام جو بنيادي حصو هونديون آهن ڇاڪاڻ تہ عام ماڻهوءَ جو روزمره واسطو گهڻو ڪري انهن ئي ادارن سان پوندو آهي. گهٽين جي صفائي، نيڪال، روڊن جي سار سنڀال، پاڻيءَ جي فراهمي، غيرقانوني اڏاوتن جي روڪٿام ۽ ٻين بنيادي سهولتن جي فراهميءَ ۾ مڪاني ادارن جو ڪردار انتهائي اهم آهي. تنهن ڪري مڪاني نظام بابت ڪنهن بہ ترميم کي رڳو پارلياماني اڪثريت يا سياسي اختلافن جي دائري ۾ ڏسڻ بدران عوامي ضرورتن ۽ جمهوري اصولن جي روشنيءَ ۾ پرکڻ گهرجي. سنڌ اسيمبليءَ ۾ منظور ٿيل ترميم تحت مڪاني ادارن جو مدو ختم ٿيڻ کان پوءِ ميئر يا ضلعي چيئرمين ايڊمنسٽريٽر جا اختيار سنڀاليندا ۽ نون چونڊيل ميئرن يا چيئرمينن جي عهدي سنڀالڻ تائين پنهنجون ذميواريون جاري رکندا. ڊپٽي ميئرن ۽ وائيس چيئرمينن کي ڪائونسلن جو ڪنوينر مقرر ڪرڻ، جڏهن تہ يوسي چيئرمينن کي غيرقانوني اڏاوتن جي نشاندهي ڪري سنڌ بلڊنگ ڪنٽرول اٿارٽيءَ کي اطلاع ڏيڻ جو پابند بڻائڻ بہ ترميم جا اهم پاسا آهن. حڪومت جو موقف آهي تہ انهن تبديلين جو مقصد مڪاني نظام جو تسلسل برقرار رکڻ ۽ انتظامي خال پيدا ٿيڻ کان بچڻ آهي. بظاهر انتظامي تسلسل جي ضرورت کان انڪار نٿو ڪري سگهجي، جيڪڏهن مڪاني ادارن جو مدو پورو ٿيڻ کان پوءِ نئين چونڊيل نمائندن جي اچڻ تائين ڪو واضح انتظام موجود نہ هجي تہ شهرن ۽ ضلعن ۾ عوامي سهولتن جي فراهمي متاثر ٿي سگهي ٿي. پر سوال اهو آهي تہ چونڊيل ميئر يا چيئرمين کي ئي ايڊمنسٽريٽر جا اختيار ڏيڻ سان ڇا انتظامي تسلسل سان گڏ سياسي غيرجانبداري بہ برقرار رهندي؟ مڪاني ادارن جي چونڊن جي نگراني اختيارن جي منتقلي ۽ انتظامي فيصلا اهڙي طريقي سان ٿيڻ گهرجن جن تي ڪنهن بہ ڌر کي شڪ شبهي جي گنجائش نہ رهي. اپوزيشن جماعتن ترميم جي مخالفت ڪندي ايوان اندر احتجاج ڪيو آ جو اعتراض اهو آهي تہ ميئرن کي ايڊمنسٽريٽر مقرر ڪرڻ سان ايندڙ مڪاني چونڊن جي شفافيت متاثر ٿي سگهي ٿي. ٻئي طرف حڪومت جو چوڻ آهي تہ ترميمي بل تيار ڪرڻ لاءِ مختلف پارٽين تي ٻڌل 12 رڪني ڪميٽي جوڙي وئي، جنهن ۾ شقن تي تفصيلي بحث ٿيو ۽ ميمبرن جون تجويزون بہ شامل ڪيون ويون. قانون واري وزير ضياءَ الحسن لنجار موجب، جيڪڏهن اپوزيشن وارن کي اعتراض هئا تہ اهي ڪميٽيءَ ۾ ئي مخالفت ڪري ٿي سگهيا. حڪومت اهو بہ واضح ڪيو آهي تہ مڪاني ادارن جو مدو مڪمل ٿيڻ کان 120 ڏينهن اڳ سنڌ حڪومت اليڪشن ڪميشن کي مڪاني چونڊن لاءِ خط لکندي جڏهن تہ چونڊ شيڊيول جاري ٿيڻ سان چونڊيل نمائندن جا اختيار معطل ٿي اليڪشن ڪميشن ۽ رٽرننگ آفيسرن ڏانهن منتقل ٿي ويندا.

حڪومت جي اها وضاحت اهم آهي پر ان سان گڏ عملي ضمانتن جي ضرورت بہ موجود آهي. چونڊن جي شفافيت رڳو قانون جي لفظن سان نہ پر ان جي غيرجانبدار ۽ سخت عملدرآمد سان يقيني بڻجي سگهي ٿي، جيڪڏهن ميئر يا ضلعي چيئرمين ايڊمنسٽريٽر طور ڪم ڪندو تہ ان جي اختيارن، مالي معاملن، ترقياتي منصوبن ۽ چونڊ عمل سان لاڳاپيل فيصلن بابت واضح ضابطا هجڻ گهرجن. اليڪشن ڪميشن کي بہ پنهنجي آئيني ذميوارين تحت بروقت نگراني ڪرڻي پوندي، جيئن ڪنهن بہ سياسي ڌر کي سرڪاري وسيلن جي ناجائز استعمال جو موقعو نہ ملي. سنڌ ۾ مڪاني ادارن جي بااختياريءَ جو سوال بہ هن بحث جو اهم حصو آهي. سينيئر وزير شرجيل انعام ميمڻ موجب سنڌ جا مڪاني ادارا ٻين صوبن جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ بااختيار آهن ۽ حڪومت سالڊ ويسٽ مئنيجمينٽ جون ذميواريون مڪاني ادارن کي ڏيڻ سان گڏ پوليس کي بہ چونڊيل مڪاني نمائندن آڏو جوابده بڻائڻ چاهي ٿي. جيڪڏهن اهڙا قدم واقعي کنيا وڃن ٿا تہ انهن جو مقصد رڳو قانوني ترميم نہ پر عوامي خدمت جو مؤثر نظام قائم ڪرڻ هجڻ گهرجي. مڪاني ادارن کي اختيار ڏيڻ سان گڏ مالي وسيلا عملي سهولتون ۽ جوابدهيءَ جا واضح طريقا پڻ فراهم ڪرڻا پوندا. اسين سمجهون ٿا سنڌ جي مڪاني نظام جو مستقبل مضبوط، بااختيار ۽ عوامي جوابدهيءَ تي ٻڌل ادارن سان وابستہ آهي. ترميمي ايڪٽ جو اصل امتحان ان ڳالهہ ۾ هوندو تہ ڇا اهو عوامي سهولتن جو تسلسل برقرار رکي ٿو چونڊن کي شفاف بڻائي ٿو ۽ مڪاني نمائندن کي حقيقي اختيار ڏئي ٿو. سنڌ جي عوام کي اهڙو مڪاني نظام گهرجي، جيڪو سياسي مفادن کان مٿانهون ٿي سندن مسئلا حل ڪري. ان مقصد لاءِ حڪومت، اپوزيشن، اليڪشن ڪميشن ۽ مڪاني ادارن کي گڏجي ڪم ڪرڻو پوندو ڇاڪاڻ تہ مضبوط مڪاني حڪومت ئي مضبوط جمهوريت ۽ بهتر عوامي خدمت جي ضمانت بڻجي سگهي ٿي.

نوان منصوبا ۽ وفاقي توازن

محمد خان ابڙو

اسان جي وڏي آبادي، ٻوليءَ جي سڃاڻپ ۽ مخصوص جاگرافيائي علائقن کي بنياد بڻائي جيڪڏهن ڪراچي کي الڳ صوبو بڻائڻ جو مطالبو ڪيو وڃي تہ ڇا اِهو مطالبو صرف آبادي وڌيڪ هجڻ جي بنياد تي مڃي سگهجي ٿو؟ جيڪڏهن ها، تہ پوءِ صوبن جون حدون تاريخ ۽ آئين جي بنياد تي مقرر ٿينديون يا هر وڏي لساني آبادي پنهنجي لاءِ الڳ نئون صوبو ناهڻ جو مطالبو ڪري سگهندي؟ جيڪڏهن ڪنهن علائقي ۾ ڪنهن هڪ ٻولي ڳالهائيندڙ ماڻهن جي اڪثريت کي نئون صوبو ناهڻ جو بنياد بڻايو وڃي تہ پوءِ ڪنهن بہ صوبي جي موجوده تاريخي حيثيت مستقل نہ رهندي. اڄ ڪراچي لاءِ الڳ صوبي جو مطالبو ٿيندو، سڀاڻي ڪو ٻيو شهر ۽ ان کانپوءِ ڪنهن ٻئي صوبي جو ڪو علائقو بہ ساڳئي اصول تحت نئين صوبي يا نئين سڃاڻپ جو مطالبو ڪري سگهي ٿو. اهڙي طرح، انتظامي سڌارن جي نالي تي صوبن جي سياست آهستي آهستي لساني يا ٻوليءَ جي بنياد تي ورهائجي سگهي ٿي.

پاڪستان هڪ اهڙو ملڪ آهي، جتي مختلف ٻوليون، ثقافتون ۽ تاريخي سڃاڻپون رهن ٿيون. ملڪ جي طاقت اُن ڳالهہ ۾ ناهي تہ انهن مختلف سڃاڻپن کي ختم ڪيو وڃي، پر اُن ۾ آهي تہ انهن سڀني کي آئين جي دائري اندر محفوظ رکيو وڃي. سنڌ، پنجاب، بلوچستان ۽ خيبر پختونخوا تاريخي صوبا آهن. انهن جي سڃاڻپ صدين کان هلندڙ تهذيبي سفر، ٻولي، ثقافت ۽ جاگرافيءَ جي بنياد تي ٺهي آهي. تنهنڪري ڪنهن بہ صوبي جون حدون صرف آباديءَ جي انگن اکرن يا وقتي سياسي ضرورت جي بنياد تي تبديل نہ ٿيڻ گهرجن. سنڌ لاءِ هيءُ معاملو وڌيڪ حساس آهي. ڪراچي سنڌ جي تاريخي، جاگرافيائي ۽ ثقافتي وحدت جو حصو آهي. پاڪستان ٺهڻ کانپوءِ ڪراچي ملڪ جو وڏو معاشي ۽ ڪاروباري مرڪز بڻجي ويو، جنهن ڪري ملڪ جي مختلف علائقن مان ڪيترائي ماڻهو اچي هتي آباد ٿيا. پر ڪنهن شهر ۾ مختلف قومن، ذاتين يا ٻولين ڳالهائيندڙ ماڻهن جي موجودگيءَ سان اُن شهر جي تاريخي ۽ صوبائي سڃاڻپ تبديل نٿي ٿي وڃي. جيڪڏهن ڪراچي ۾ ڪنهن هڪ ٻولي ڳالهائيندڙ ماڻهن جي وڏي تعداد کي الڳ صوبو ناهڻ جو جواز مڃيو وڃي، تہ پوءِ اِهو ئي اصول ٻين علائقن لاءِ بہ استعمال ٿي سگهي ٿو. مثال طور، حيدرآباد، سکر، ميرپورخاص يا ڪنهن ٻئي شهر ۾ جيڪڏهن ڪنهن گروهہ جي آبادي وڌيڪ هجي، تہ اُهو گروهہ بہ ساڳئي بنياد تي الڳ سڃاڻپ يا نئون صوبو ناهڻ جو مطالبو ڪري سگهي ٿو. اهڙي صورت ۾ صوبن جون تاريخي ۽ آئيني حدون مستقل رهڻ بدران هر نئين آدمشماريءَ ۾ آباديءَ جا انگ بدلجڻ سان گڏ تبديل ٿيڻ لڳنديون.

سنڌ هڪ تاريخي ڌرتي ۽ وطن آهي، جنهن هميشہ مختلف قومن، ذاتين ۽ برادرين کي پنهنجي اندر جاءِ ڏني آهي. سنڌ جي اصل طاقت اُن جي وسيع ثقافت ۽ ٻين کي برداشت ڪرڻ واري مزاج ۾ آهي پر برداشت ڪرڻ جو مطلب اِهو ناهي تہ سنڌ پنهنجي تاريخي سڃاڻپ ئي وساري ڇڏي. سنڌ جو پاڪستان سان پنهنجو تاريخي ۽ آئيني تعلق آهي ۽ سنڌ اُن تعلق تي قائم آهي. سنڌ سان لاڳاپيل قومي سوچ جو مطلب اهو ناهي تہ پاڪستان کان الڳ ٿيڻ گهرجي. ان جو مطلب اِهو آهي تہ پاڪستان اندر رهندي سنڌ جي سڃاڻپ، وسيلا، حق ۽ سياسي عزت محفوظ رهڻ گهرجن. ڪراچي جا شهري مسئلا واقعي موجود آهن. پاڻي، صفائي، ٽرانسپورٽ، روڊن، نيڪال جي نظام، صحت، تعليم، ڪچري ۽ مڪاني حڪومت جا مسئلا ڪافي عرصي کان شهر کي متاثر ڪري رهيا آهن. پر انهن مسئلن جو حل اِهو ناهي تہ صوبي جون حدون تبديل ڪري ڪراچي کي الڳ صوبو بڻايو وڃي. جيڪڏهن مڪاني حڪومت جا ادارا ڪمزور آهن تہ انهن کي وڌيڪ اختيار ڏنا وڃن. جيڪڏهن پئسا ۽ وسيلا گهٽ آهن تہ مناسب مالي وسيلا ڏنا وڃن ۽ جيڪڏهن انتظامي اختيار حد کان وڌيڪ وفاق يا صوبي جي سطح تي گڏ ٿيل آهن تہ قانون موجب آهي اختيار هيٺين سطح، يعني مقامي حڪومتن تائين منتقل ڪيا وڃن. اِهو ئي اصول پاڪستان جي ٻين صوبن ۽ علائقن تي بہ لاڳو ٿيڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪنهن علائقي جا انتظامي مسئلا آهن يا اُتي ماڻهن کي سهولتون ۽ اختيار نٿا ملن تہ انهن مسئلن کي ترقي، وڌيڪ اختيارن ۽ بهتر انتظام ذريعي حل ڪرڻ گهرجي. چو تہ جيڪڏهن هر انتظامي مسئلي جو حل نئون صوبو ناهڻ کي سمجهيو ويو تہ مستقبل ۾ مختلف علائقن مان ڪيترائي نوان سياسي مطالبا اڀري سگهن ٿا.

پنجاب کي وڌيڪ صوبن ۾ ورهائڻ واري ڳالهہ کي بہ ساڳئي انداز سان سمجهڻ گهرجي. جيڪڏهن هڪ وڏي صوبي کي ڪيترن ئي صوبن ۾ ورهايو وڃي ۽ هر نئين صوبي کي سينيٽ ۾ برابر نمائندگي ملي وڃي تہ اهو ضروري ناهي تہ اُن علائقي جي وفاقي سياسي طاقت گهٽجي وڃي. ممڪن آهي تہ اُن جي سياسي طاقت سينيٽ ۾ وڌيڪ وڌي ۽ مختلف صوبن جي صورت ۾ پکڙجي وڃي. تنهنڪري صوبن جو تعداد وڌائڻ کان اڳ سينيٽ جي ڪردار ۽ وفاق ۾ طاقت جي توازن تي سنجيدگيءَ سان غور ڪرڻ ضروري آهي. سينيٽ جو بنيادي مقصد ئي اِهو آهي تہ پاڪستان جي سڀني صوبن ۽ وفاقي يونٽن کي سياسي لحاظ کان برابر اهميت حاصل هجي. قومي اسيمبلي ۾ نمائندگي آباديءَ جي حساب سان ٿيندي آهي پر سينيٽ ۾ سڀني صوبن کي برابر نمائندگي ملڻ وفاقي نظام جي بنيادي اصولن مان هڪ آهي. جيڪڏهن هر ٻولي ڳالهائيندڙ گروهہ جي آبادي کي نئون صوبو ناهڻ جو جواز مڃيو وڃي، تہ پوءِ نوان صوبا نهڻ سان وفاق ۾ سياسي طاقت جو موجوده توازن بہ متاثر ٿي سگهي ٿو. تنهنڪري نئون صوبو ناهڻ جو سوال رڳو انتظامي مسئلو ناهي، پر اِهو وفاق ۾ سياسي طاقت جي ورچ ۽ توازن سان بہ لاڳاپيل مسئلو آهي. اسان اهڙو پاڪستان نٿا چاهيون، جتي هر وڏي لساني يا ٻوليءَ واري اڪثريت پنهنجي لاءِ الڳ صوبي جو مطالبو ڪندي رهي. اسان اهڙو پاڪستان چاهيون ٿا، جتي ڪو ماڻهو پنهنجي پشتون سڃاڻپ سان گڏ پاڪستاني هجي، سنڌي پنهنجي سنڌي سڃاڻپ سان گڏ پاڪستاني هجي، بلوچ پنهنجي بلوچ سڃاڻپ سان گڏ پاڪستاني هجي ۽ پنجابي پنهنجي پنجابي سڃاڻپ سان گڏ پاڪستاني هجي. قومي اتحاد جو مطلب اِهو ناهي تہ ماڻهن جون ٻوليون، ثقافت يا قومي سڃاڻپون ختم ڪري ڇڏجن. بلڪ مطلب اِهو آهي تہ انهن سڀني سڃاڻپن کي آئين تحت برابر عزت ۽ حق ڏنا وڃن. سنڌ کي ورهائڻ واري سوال جو تعلق ان ڳالهہ سان آهي تہ پاڪستان جا تاريخي صوبا ۽ علائقا آخر ڪهڙي بنياد تي قائم رهندا. جيڪڏهن اڄ آباديءَ جي انگن اکرن کي تاريخي صوبائي وحدت کان وڌيڪ اهميت ڏني وئي تہ پوءِ سڀاڻي ڪو بہ صوبو محفوظ نہ رهندو. هر نئين آدمشماري کانپوءِ نئين صوبي يا نئين سياسي حدبندي جو مطالبو ڪرڻ جو جواز پيدا ٿي سگهي ٿو.

> **ڪراچي ۾ رهندڙ پشتون، اردو ڳالهائيندڙ، بلوچ، پنجابي، سرائڪي ۽ ٻيا سڀ پاڪستاني سنڌ جا شهري آهن. انهن سڀني جا حق محفوظ رهڻ گهرجن. پر ساڳئي وقت سنڌ جي جاگرافيائي ۽ تاريخي وحدت بہ برقرار رهڻ گهرجي. پاڪستان کي نون ورهاڱن بدران مضبوط ۽ اثرائتا ادارا گهرجن. اسان کي اهڙيون مڪاني حڪومتون گهرجن، جيڪي ڪراچي جا شهري مسئلا حل ڪري سگهن. اهڙي صوبائي حڪومت گهرجي، جيڪا سڀني شهرين کي برابر سمجهي ۽ اهڙو وفاق گهرجي، جيڪو پاڪستان جي سڀني صوبن ۽ وفاقي يونٽن جي حقن جي حفاظت ڪري. شهرين کي برابر حق ملڻ گهرجن ۽ هر ڪنهن جي ٻولي، ثقافت ۽ سڃاڻپ جو برابر احترام ٿيڻ گهرجي.**

سنڌ ڪنهن بہ شهري کي سنڌ مان ڪڍڻ جي ڳالهہ نٿي ڪري. جيڪو بہ پاڪستاني سنڌ ۾ رهي ٿو اهو سنڌ جو شهري آهي ۽ کيس برابر عزت ۽ حق ملڻ گهرجن. ڪراچي ۾ رهندڙ پشتون، اردو ڳالهائيندڙ، بلوچ، پنجابي، سرائڪي ۽ ٻيا سڀ پاڪستاني سنڌ جا شهري آهن. انهن سڀني جا حق محفوظ رهڻ گهرجن. پر ساڳئي وقت سنڌ جي جاگرافيائي ۽ تاريخي وحدت بہ برقرار رهڻ گهرجي. پاڪستان کي نون ورهاڱن بدران مضبوط ۽ اثرائتا ادارا گهرجن. اسان کي اهڙيون مڪاني حڪومتون گهرجن، جيڪي ڪراچي جا شهري مسئلا حل ڪري سگهن. اهڙي صوبائي حڪومت گهرجي، جيڪا سڀني شهرين کي برابر سمجهي ۽ اهڙو وفاق گهرجي، جيڪو پاڪستان جي سڀني صوبن ۽ وفاقي يونٽن جي حقن جي حفاظت ڪري. شهرين کي برابر حق ملڻ گهرجن ۽ هر ڪنهن جي ٻولي، ثقافت ۽ سڃاڻپ جو برابر احترام ٿيڻ گهرجي. پر صرف ڪنهن هڪ ٻولي ڳالهائيندڙ ماڻهن جي اڪثريت جي انگن اکرن جي بنياد تي تاريخي صوبن جون حدون تبديل نہ ٿيڻ گهرجن. ڪراچي سنڌ جو تاريخي شهر آهي ۽ سنڌ پاڪستان جو هڪ تاريخي صوبو ۽ وفاقي يونٽ آهي. ڪراچي جي هر شهريءَ کي برابر حق ڏيڻ سان پاڪستان مضبوط ٿيندو. پر سنڌ کي ورهائڻ سان پاڪستان جي وفاقي نظام ۽ سياسي توازن کي مضبوط ڪرڻ ۾ مدد نہ ملندي. اسان کي اهڙي سياست جي ضرورت آهي، جيڪا ماڻهن کي سندن حق ڏئي، پر زمين ۽ علائقا ٻولي يا لساني بنياد تي ورهائي نہ. اِهو ئي سنڌ جي مفاد ۾ آهي، اِهو ئي پاڪستان جي مفاد ۾ آهي ۽ هڪ مضبوط وفاق لاءِ بہ اِهو ئي بهتر رستو آهي.

(جنگ جي ٿورن سان)

مجبور عوام لاءِ مذاق بڻجي ويل رليف!

قاسم خاصخيلي

هاڻ تہ چوڌاري جڻ ماڻهو ڪنهن مضبوط هٿن ۾ جڪڙجي ويا هجن. نہ جند آجي ڪرائي ٿا سگهن، نہ احتجاج ڪري ٿا سگهن ۽ نہ وري آزاديءَ سان پنهنجي دردن جو اظهار ڪري سگهن ٿا. ملڪ ۾ روزانو جي بنياد تي وڌندڙ تيل جي اگهن ماڻهن جون مَتيون منجهائي ڇڏيون آهن عام واهپي جي شين کان وٺندي زندگيءَ جي ضرورت جي هر شيءِ پوري ڪرڻ هاڻي هتان جي ماڻهن لاءِ وڏو امتحان بڻجي ويو آهي. اهو وزيراعظم جيڪو اقتدار تي مسند تي ويهڻ کان اڳ مخالفن خلاف وڏيون تقريرون ڪري سرعام عوامي جلسن ۾ عوام کي "رليف" ڏيڻ جون ڳالهيون ڪندو هو ان جي اقتدار ۾ اڄڪلهہ کان پوءِ جڻ تہ ملڪ جا ماڻهو ٿي نوان ڪپڙا پائڻ لاءِ سڪي رهيا آهن. ٽرانسپورٽرن پاران روزانو جي بنياد تي وڌندڙ تيل اگهن جي بهاني پهريان ئي وڌايل ڪرايا ڪي وڌيڪ وڌائڻ جا بهانا ڪري عوام جو الڳ رت چوسي رهيا آهن. فيڪٽرين جا مالڪ هجن يا مطلب ڪنهن بہ شيءِ جو ڪارخانيدار، سرمائيدار يا دڪاندار هجي، هر ماڻهو پنهنجي وس آهر ناجائز فائدو وٺي رهيو آهي. سيني شين جا اگهہ آسمان سان ڳالهيون ڪري مسڪينن جو روز اکيون آليون ڪري رهيا آهن. هڪ ڏهاڙي ڪمائڻ وارو مزدور، هاري ۽ ڪانٽريڪٽ تي بيٺل ننڍو ملازم زندگيءَ کي پاڻ مٿان هن ملڪ ۾ بار سمجهي مجبورن جيئڻ جا جتن ڪري رهيو آهي. سفيد پوش وچولو طبقو ۽ خوددار ماڻهو پڻ زندگيءَ کي ڏکيائين سان گذارڻ تي مجبور ٿي ويا آهن پيٽرول ۽ ڊيزل جي روز روز وڌندڙ اگهن سبب مهانگائيءَ جو طوفان گهٽ ٿيڻ بجاءِ هر روز وڌي رهيو آهي، عام ماڻهو ان طوفان جي زد ۾ اچي ويو آهي. نہ تن تي پورو ڪپڙو رهي ٿو، نہ سُک نصيب ٿئي ٿو، نہ ئي غريب ماڻهو بيمارين ۾ دوا ڏرمل وٺڻ جي قابل رهيو آهي. نہ ئي ڪنهن مٽ مائٽ، پاڙيسري يا ڪنهن دوست جي غمي توڙي خوشيءَ ۾ شريڪ ٿيڻ جهڙو رهيو آهي. مهانگائيءَ سبب ڏينهون ڏينهن ملڪ ۾ ماڻهو روزانو جي بنياد تي غربت جي لڪير کان هيٺ اچي رهيا آهن. مگر اقتدار جي نشي ۾ مست حڪمرانن لاءِ اها مڙئي خير جي ڳالهہ آهي. بس ڪو وزير يا مشير ٽي وي ءَ تي ويهي رليف ڏيڻ جا هوائي فائر ڪري هليو ٿو وڃي پر حقيقت ۾ نہ ڪو رليف ٿو ڏنو وڃي، نہ ئي مهانگائيءَ تي ڪنٽرول ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي ٿي وڃي. ماڻهن کي غربت مان ڪڍڻ جي ڪا اسڪيم ڏني ٿي وڃي، جنهن سان ماڻهو پنهنجي پيرن تي بيهي مهانگائيءَ ۽ غربت جو مقابلو ڪري سگهن. هڪڙي پاسي روزانو تيل جا اگهہ وڌائي عوام مٿان عام طور تي وڏو بار وڌو پيو وڃي تہ ٻئي طرف خبر ناهي تہ ڪهڙن صلاحڪارن جي صلاحن تي في ليٽر تي سؤ رپيا ننڍين گاڏين رڪشن ۽ موٽرسائيڪل وارن کي رليف ڏيڻ جو اعلان ڪيو ويو آهي، جيڪو پڻ اڳ ۾ ٻن هزارن وارو رليف وانگر صرف اشتهارن جي زينت بڻجي رهيو آهي. سؤ روپيا رليف مخصوص طريقي سان ڏنو ويندو جنهن جون شرطون ٻڌندي ئي ماڻهو ڪَن کي هٿ هڻي توبهہ ڪرڻ لڳي وڃي ٿو لڳي ٿو تہ رليف لاءِ موبائيل تي ميسيجن موڪلڻ مان بہ حڪومت کي جڳو پلو منافعو ملندو پر ان جي ابتڙ عوام کي ان رقم جو ڪو اڌ حصو بہ رليف ملڻ جي اميد مشڪل ڏسڻ ۾ اچي ٿي. اگر رليف ڏيڻو ئي آهي تہ مڪمل طور جيئن آسانيءَ سان تيل جا اگهہ وڌائي عوام جا کيسا خالي ڪيا ٿا وڃن. تيئن آسانيءَ سان سؤ رپيا في ليٽر ڊيزل ۽ پيٽرول تي گهٽ ڪيا وڃن يا حڪومتي خرچ گهٽ ڪري مبينا طور ٿيندڙ ملڪ ۾ ڪرپشن خلاف ڏنڊو کڻي حڪومتي آمدني بهتر ڪري عوام جو احساس ڪندي پيٽروليم ليوي مڪمل طور ختم ڪئي وڃي. ان سان بہ عوام کي سٺو رليف ڏسڻ ۾ اچي سگهي ٿو باقي نئين سِر نوان ناٽڪ عوام کي ڪو بہ بهتر رليف نٿا ڏئي سگهن سرڪار کي عوام جو اونو آهي تہ حقيقي رليف طرف قدم کڻي. جنهن سان عوام مڪمل سُک جو ساهہ کڻي سگهي. حڪمرانن کي اهو بہ سمجهڻ گهرجي تہ عوام کي هر وقت خاموش ۽ مجبور سمجهڻ وڏي غلطي آهي. ماڻهو هن وقت مهانگائيءَ برداشت ڪري رهيا آهن پر انهن ۾ مايوسي وڌي رهي آهي. جڏهن هڪ عام ماڻهو پنهنجي ٻارن جي ضرورتن، گهر جي خرچن، بجليءَ جي بلن، سفر جي ڪراين، دوائن ۽ کاڌي پيتي جي خرچن کي ڳڻ ڪري ٿو تہ کيس پنهنجي مستقبل بابت فڪر ٿيڻ لڳي ٿو. تنهنڪري حڪمرانن لاءِ ضروري آهي تہ اهي عوام جي انهيءَ بيچينيءَ کي سمجهن ۽ وقت سِر اهڙا قدم کڻن، جن سان ماڻهن کي حقيقي ساهہ کڻڻ جو موقعو ملي. ملڪ جي معيشت مضبوط ڪرڻ لاءِ بہ ضروري آهي تہ عوام جي قوت خريد برقرار رهڻ گهرجي. جيڪڏهن ماڻهن وٽ پئسا ئي نہ بچندا تہ بازار ۾ خريداري گهٽ ٿيندي، ڪاروبار متاثر ٿيندو، ننڍا واپاري پريشان ٿيندا ۽ بيروزگاريءَ ۾ واڌ ٿيندي. تنهن ڪري مهانگائيءَ کي رڳو عام ماڻهوءَ جو مسئلو سمجهڻ بدران ان کي معيشت جو مسئلو سمجهڻ گهرجي. هاڻي وقت اچي ويو آهي تہ سرڪار رڳو رليف جا اعلان ڪرڻ بدران عملي طور تي عوام جي زندگي آسان ڪرڻ لاءِ قدم کڻي. پيٽروليم شين جي اگهن، ٽرانسپورٽ جي ڪراين، بجلي ۽ گئس جي بلن ۽ عام واهپي جي شين جي قيمتن ۾ گهٽتائيءَ لاءِ ڪليل پاليسي جوڙي وڃي. غريب طبقي کي اهڙو سهارو ڏنو وڃي، جنهن سان هو پنهنجي پيرن تي بيهي سگهي.

qasimkhaskheli97@gmail.com

لطيفي لاٽ ______ شاهہ عبداللطيف ڀٽائي

سائرِ صِحتَ سِپرِين، آهي نہ آزارُ،
مجلس وير مِلو ٿئي، ڪوئيندي قهارُ،
خنجرُ تنهن خوبُ هٿي، جنهن سين ٿئي يارُ،
صاحبُ رَبِ سَتارُ، سوجهي رڳون ساهہ جون.

پرين صحت لاءِ نار وجهندڙ مرهم آهي، ۽ هو هرگز پيڙا ڏيندڙ نہ آهي. هو ڪچهريءَ ۾ (رهاڻ ڪندي) مٺو ٿو لڳي، پر ڪوٺڻ ۾ قهري (ظالم) ٿو اچي. جنهن جو هو دوست ٿئي ٿو، تنهن کي خوب ڪاٽيون ٿو هڻي. پردو رکندڙ رب ساهہ جون رڳون بہ ٿو ڇُهي.

(تحقيق ۽ ترتيب : شاهنواز راڄپر)

مشڪلاتن ۾ مبتلا ڪندڙ آمريڪا-ايران جنگ جا اثر!

محمد اسماعيل لانگاهہ

دنيا اڃا تائين ڪورونا وائرس جي وبا دوران پيدا ٿيل معاشي، سماجي ۽ انساني بحرانن کي مڪمل طور وساري نہ سگهي آهي تہ مٿان وري آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ وڌندڙ ڇڪتاڻ ۽ جنگ جا امڪان عالمي امن، معيشت ۽ عام ماڻهوءَ جي زندگيءَ لاءِ هڪ نئون ۽ وڌيڪ خطرناڪ چئلينج سامهون آيا آهن. جيڪڏهن اهو تڪرار ڊگهي جنگ جي صورت اختيار ڪري ٿو ۽ ان جا اثر وچ اوڀر کان ٻاهر تائين پکڙجن ٿا تہ ان جا نتيجا ڪورونا وبا کان بہ وڌيڪ پيچيده ۽ گهڻ رخين تي مشتمل ٿي سگهن ٿا. ڪورونا وائرس دوران دنيا جي ڪاروباري سرگرمين کي وڏو ڌڪ رسيو، صنعتون بند ٿيون، روزگار جا موقعا گهٽيا، مهانگائي وڌي ۽ لکين خاندان معاشي پريشانين ۾ مبتلا ٿيا. پر جنگ جي صورتحال ۾ مسئلو رڳو صحت يا معيشت تائين محدود نٿو رهي. جنگ توانائي، خوراڪ، واپار، سفارتڪاري، سلامتي ۽ انساني زندگيءَ جي تقريبن هر شعبي کي متاثر ڪري سگهي ٿي. آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ ڪنهن بہ فوجي ٽڪراءَ جو سڀ کان وڏو خطرو تيل جي عالمي مارڪيٽ تي پئجي سگهي ٿو. وچ اوڀر دنيا جي توانائيءَ جي فراهميءَ جو انتهائي اهم علائقو آهي. جيڪڏهن تيل جي پيداوار يا آمدرفت متاثر ٿئي ٿي تہ عالمي سطح تي تيل جون قيمتون تيزيءَ سان وڌي سگهن ٿيون. تيل مهانگو ٿيڻ جو مطلب ٽرانسپورٽ، بجلي، صنعت ۽ روزمره جي استعمال جون ڪيتريون ئي شيون مهانگيون ٿيڻ آهي. پاڪستان جهڙن ترقي پذير ملڪن لاءِ اهڙي صورتحال وڌيڪ ڏکي ثابت ٿئي ٿي. پاڪستان پنهنجي توانائيءَ جي ضرورتن جو هڪ وڏو حصو درآمد ذريعي پورو ڪري ٿو. عالمي مارڪيٽ ۾ تيل جي قيمتن ۾ واڌ سان ملڪ جو درآمدي بل وڌندو وڃي ٿو، رپئي تي دٻاءُ پوي ٿو ۽ اڳ ئي مهانگائيءَ کان متاثر عوام لاءِ زندگي گذارڻ وڌيڪ ڏکي بڻجي ٿي. جنگ جا اثر رڳو تيل تائين محدود ناهن رهندا پر ان سان واپار جا عالمي رستا بہ متاثر ٿين ٿا. جيڪڏهن وچ اوڀر ۽ ان سميت پرياسي جا سامونڊي رستا غير محفوظ ٿين ٿا تہ جهازن جي آمدرفت، انشورنس ۽ سامان جي ترسيل جا خرچ وڌي سگهن ٿا. نتيجي ۾ دنيا جي مختلف ملڪن ۾ درآمد ٿيندڙ شين جون قيمتون وڌڻ جو امڪان پيدا ٿيندو. انهيءَ صورتحال ۾ خوراڪ بہ اهم مسئلو بڻجي سگهي ٿي. ڀاڻ، ٻج، زرعي مشينري، ٻارڻ (فيول) ۽ ٽرانسپورٽ جي قيمتن ۾ ٿيندڙ واڌ زرعي پيداوار جي لاڳت وڌائي سگهي ٿي. جيڪڏهن اها صورتحال ڊگهي ٿئي ٿي تہ غريب ملڪن ۾ مهانگائي ۽ غذائي کوٽ جا مسئلا وڌيڪ سنگين ٿي سگهن ٿا. ڪورونا دوران دنيا هڪ اهڙي ئي قسم جي خوف کي منهن ڏنو هو، ماڻهو وائرس کان بچڻ لاءِ گهرن تائين محدود ٿي ويا هئا. جنگ جي صورت ۾ خوف جي نوعيت مختلف هوندي آهي. ميزائلن، هوائي حملن، دهشتگردي، لڏپلاڻ ۽ علائقائي عدم استحڪام جو خطرو ماڻهن جي ذهني ۽ جسماني سلامتيءَ کي متاثر ڪري سگهي ٿو. وچ اوڀر ۾ جنگ وڌڻ سان لکين ماڻهو پنهنجا گهر ڇڏڻ تي مجبور ٿين ٿا. پناهگيرن جو نئون بحران پيدا ٿي سگهي ٿو جنهن سان پاڙيسري ملڪن تي معاشي ۽ سماجي بار وڌندو. اهڙي صورتحال عالمي سياست کي بہ وڌيڪ پيچيده بڻائي سگهي ٿي.

ٻئي طرف آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ جنگ ٻين ملڪن کي بہ پنهنجن پنهنجن مفادن مطابق ڌرين ۾ ورهائي سگهي ٿي. جيڪڏهن تڪرار ۾ وڌيڪ ملڪ سڌي يا اڻ سڌي طرح شامل ٿي وڃن ٿا تہ هڪ محدود جنگ وڏي علائقائي جنگ جو روپ اختيار ڪري سگهي ٿي. ان جو سڀ کان خطرناڪ پاسو اهو آهي تہ اهڙي صورتحال کي ڪنٽرول ڪرڻ دنيا لاءِ ڏکيو ٿي سگهي ٿو. پاڪستان لاءِ هن بحران ۾ سڀ کان اهم ضرورت غيرجانبدار ۽ متوازن سفارتڪاري آهي. ساڳئي وقت عالمي برادريءَ کي بہ جنگ بدران ڳالهين، سفارتڪاري ۽ پُرامن حل لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪرڻ گهرجي، چو تہ اڄ دنيا کي هٿيارن کان وڌيڪ امن جي ضرورت آهي. ڪورونا وائرس انسانيت کي اهو سبق ڏنو آهي تہ هڪ بحران ڪيئن سڄي دنيا کي پنهنجي لپيٽ ۾ وٺي سگهي ٿو؟ جنگ جو بحران ان کان بہ وڌيڪ تباهي آڻي سگهي ٿو، ڇاڪاڻ تہ وبا جي مقابلي ۾ جنگ جا اثر صرف اسپتالن تائين محدود ناهن هوندا پر معيشت، توانائي، خوراڪ، روزگار، واپار ۽ عالمي امن تائين پکڙجي ويندا آهن. تنهنڪري آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ وڌندڙ تڪرار کي صرف ٻن ملڪن جو مسئلو سمجهڻ وڏي غلطي هوندي. ان جا اثر سڄي دنيا، خاص طور تي ترقي پذير ملڪن جي عام ماڻهوءَ تائين پهچي سگهن ٿا. دنيا جي طاقتور ملڪن تي اها ذميواري لاڳو ٿئي ٿي تہ اهي طاقت جي استعمال بدران ڳالهين جو رستو اختيار ڪن، چو تہ جنگ ۾ ڪا هڪ ڌر فتح حاصل ڪري سگهي ٿي پر انسانيت جي فتح تڏهن ئي ممڪن آهي، جڏهن جنگ کي مڪمل طور تي بند ڪئي وڃي.

اڄوڪو ڏينهن ---- 16 سيپٽمبر

نورمحمد وڪيل

سنڌ جي هن عظيم تعليم دوست انسان ۽ قانوندان جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1845ع ۾ لاڙڪاڻي ضلعي جي باقراڻي تعلقي جي ڳوٺ چڪري ۾ ٿيو. هن ابتدائي تعليم پنهنجي ڳوٺ مان حاصل ڪئي ۽ مئٽرڪ جو امتحان سنڌ مدرسة الاسلام هاءِ اسڪول ڪراچيءَ مان پاس ڪيو. اڳتي هلي علي ڳوڙهہ ڪاليج مان بي اي ۽ ايل ايل بي جون سندون حاصل ڪيائين. تعليم مڪمل ڪرڻ کان پوءِ حيدرآباد دکن ۾ وڪالت شروع ڪيائين پر ڪجهہ عرصي کان پوءِ سنڌ موٽي آيو. ڪجهہ عرصي تائين خيرپور ۾ جج طور ڪم ڪيائين پر پوءِ استعيفا ڏئي حيدرآباد ۾ وڪالت جو پيشو اختيار ڪيائين. 1923ع ۾ هو بمبئيءَ جي ليجسليٽو ڪائونسل جو ميمبر ٿيو. 1920ع واري ڏهاڪي ۾ هن مسلم ايجوڪيشنل سوسائٽيءَ جو بنياد رکيو. هو حسن علي آفنديءَ جي قائم ڪيل "سنڌ محمدن ايسوسيئيشن" جو سرگرم ڪارڪن هو. خلافت تحريڪ ۾ بہ ڀرپور ورتائين. 1858ع ۾ انگريز سرڪار "حيدرآباد هاءِ اسڪول" قائم ڪيو. نور محمد انهيءَ اسڪول جي قيام ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪيو. 1924ع ۾ انهيءَ اسڪول جو انتظام نور محمد لاڪير جي مسلم ايجوڪيشنل سوسائٽيءَ جي حوالي ڪيو ويو. نور محمد جي ڪوشش سان اهو اسڪول سنڌ جي مسلمانن جو هڪ اهم تعليمي ادارو بڻجي ويو. 1930ع ۾ انهيءَ اسڪول کي "نورمحمد هاءِ اسڪول" جو نالو ڏنو ويو. انهيءَ اسڪول جي عمارت 1933ع ۾ جڙي راس ٿي. هن سنڌ جي ڏورانهن علائقن مان ايندڙ شاگردن کي رهائش جون سهولتون ڏيڻ لاءِ 57 ڪمرن تي مشتمل هاسٽل پڻ ٺهرائي. هن جي خواهش هئي تہ حيدرآباد ۾ هڪ مسلم يونيورسٽي قائم ٿئي افسوس جو زندگيءَ سندس ساٿ نہ ڏنو ۽ هو 22 آگسٽ 1937ع تي پنهنجي خالقِ حقيقيءَ سان وڃي مليو.

آغا تاج محمد

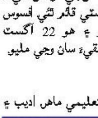

اڄوڪو ڏينهن مشهور تعليمي ماهر اديب ۽ منتظم آغا تاج محمد جي ياد ڏياري ٿو، جنهن جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1904ع ۾ سکر ضلعي جي ڳوٺ باگڙجيءَ ۾ ٿيو. ابتدائي تعليم پنهنجي ڳوٺ مان حاصل ڪيائين. مئٽرڪ جو امتحان ميونسپل هاءِ اسڪول سکر مان پاس ڪيائين. اڳتي هلي بي اي ۽ بي ٽي جون سندون حاصل ڪيائين. عملي زندگيءَ جي شروعات سنڌ مدرسي هاءِ اسڪول ۾ استاد طور ڪيائين. ان بعد تعليم کاتي ۾ انسپيڪٽر آف اسڪولس ۽ خيرپور ۾ ڊائريڪٽر آف اسڪولس طور خدمتون سرانجام ڏنائين هو سڄا سارا ٻارهن سال سنڌ يونيورسٽيءَ جو رجسٽرار پڻ رهيو. هن کي ادبي، سماجي ۽ ثقافتي سرگرمين سان گڏ رانديون سان خاص دلچسپي هئي. هو صوبائي اسڪائوٽ ڪمشنر روٽري ڪلب جو ميمبر، ڀٽ شاهہ ميموريل ڪائونسل جو ميمبر ۽ شاهہ عبداللطيف ڀٽائي ڪلچر سينٽر جي مرڪزي ڪميٽيءَ جو ميمبر رهيو. انگريز سرڪار پاران کيس "قيصر هند" ۽ "خان صاحب" جو خطاب بہ مليو. هن 24 ڪتاب لکيا، جن مان اڪثر درسي آهن. "آغا" تخلص سان شاعري بہ ڪيائين هن 10 آڪٽوبر 1959ع تي حيدرآباد ۾ وفات ڪئي. سندس نالي سان حيدرآباد ۾ "آغا تاج ڪميٽي" قائم ڪئي وئي.

شازيہ خشڪ

اڄ مشهور ڪلاڪاره شازيہ خشڪ جي جنم جو ڏينهن آهي. هن 16 سيپٽمبر 1970ع تي ڄامشوري ۾ پنهنجي زندگيءَ جو سفر شروع ڪيو. هن جا وڏا آزاد ڪشمير جي نيلم ماٿريءَ جا رهواسي هئا. 1986ع ۾ هن پروفيسر محمد ابراهيم خشڪ سان شادي ڪئي. هن کي ريڊيو پاڪستان حيدرآباد تي پروڊيوسر ڪوثر ٻرڙي ۽ پاڪستان ٽيليويزن تي سلطانہ صديقيءَ متعارف ڪرايو. هن جي ڳايل لوڪ گيتن سڄي پاڪستان ۾ وڏي مقبوليت ماڻي. هن نہ فقط سنڌيءَ ۽ سرائڪيءَ ۾ ڳايو بلڪ اردو، گجراتي، ڍاٽڪي، ڪشميري، پشتو، بلوچي ۽ براهوي ٻولين ۾ بہ پنهنجي آواز جو جادو جاڳايو. 2019ع ۾ هن ڳائڻ کان ڪناره ڪشيءَ جو اعلان ڪيو.

عبدالحق ڀرٽ

اڄ مشهور سياستدان عبدالحق ڀرٽ جي جنم جو ڏينهن آهي. هن 16 سيپٽمبر 1948ع تي ڳوٺ ڀرٽي، تعلقي ڪنڊياري ضلعي نوشهروفيروز جي هڪ زميندار خاندان ۾ جنم ورتو. اجا نون مهينن جو هو جو سندس والد وفات ڪئي. هن ابتدائي تعليم پنهنجي ڳوٺ مان حاصل ڪئي ۽ مئٽرڪ جو امتحان پبلڪ اسڪول حيدرآباد مان پاس ڪيائين. اڳتي هلي سنڌ يونيورسٽيءَ مان بي اي ۽ ايل ايل بي جون سندون حاصل ڪيائين. هن 1979ع ڌاري يونين ڪائونسل ڀالهائيءَ جو چيئرمين چونڊجي سياسي سفر جي شروعات ڪئي. 1998ع وارين غير جماعتي چونڊن ۾ پهريون ڀيرو سنڌ اسيمبليءَ جو ميمبر چونڊيو ويو. هو ڪُل 5 ڀيرا صوبائي ۽ قومي اسيمبليءَ جو ميمبر چونڊيو ويو. هو صوبائي مال ۽ اينٽي ڪرپشن جو صوبائي وزير پڻ رهيو. هن غريب عوام جي مدد لاءِ 1993ع ۾ "غريب نواز تنظيم" جو بنياد رکيو ۽ نارو شاهہ ۾ "غريب نواز اسپتال" قائم ڪئي. هن 4 ڊسمبر 2018ع تي وفات ڪئي.

اخلاق جوکيو

هن نامور صحافيءَ ۽ قوم پرست ڪارڪن جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1968ع ۾ محراب پور ضلعي نوشهري فيروز ۾ ٿيو. هن جو والد محبوب جوکيو سنڌ جو مشهور اديب ٿي گذريو آهي. هن مئٽرڪ پاس ڪرڻ سان گڏ پاڪستان نيول اڪيڊمي ڪراچيءَ مان نيويگيشن ۽ سيمين شپ جي سکيا حاصل ڪئي. هن پنهنجي سياسي سفر جي شروعات ٻارڙن جي تنظيم ساٿي ٻارڙا سنگت ۾ شموليت سان ڪئي. ان بعد لطيف سنگت، جيئي سنڌ اسٽوڊنٽس فيڊريشن، جيئي سنڌ تحريڪ ۽ جيئي سنڌ قومي محاذ (بشير خان قريشي گروپ) جو حصو رهيو. اخلاق جوکيو پنهنجي حياتيءَ جو وڏو حصو هڪ صحافيءَ طور گذاريو آهي. پاڻ سنڌ جي ڪيترين ئي اخبارن ۽ رسالن جو سب ايڊيٽر اسسٽنٽ ايڊيٽر ۽ نيوز ايڊيٽر رهي چڪو آهي. 1998ع ۾ "روزاني تعمير سنڌ اخبار" جو ايڊيٽر مقرر ٿيو. هن هفتيوار "ساهتي آواز" جاري ڪئي ۽ سنڌ جي ٻرندڙ مسئلن تي ڪيترائي ڪالم ۽ ايڊيٽوريل لکيا. سچ لکڻ جي ڏوهہ ۾ جيل ياترا بہ ڪيائين. هو سٺو اديب پڻ آهي. سندس ڪهاڻين جو ڪتاب "موتين مالها" ڇپجي چڪو آهي. ٿوري گهڻي شاعري پڻ ڪئي اٿس. ان کان علاوه بشير خان قريشيءَ جي شخصيت تي ڪتاب "وڏو" پڻ ترتيب ڏئي ڇپرائي چڪو آهي.

مشتاق برڳڙي

مختيار اثر

هن مشهور ڪهاڻيڪار ۽ شاعر جو جنم 16 سيپٽمبر 1974ع تي ڳوٺ آئين شاخ، تعلقي جوهي ضلعي دادوءَ ۾ ٿيو. هن شروعاتي تعليم جوهيءَ مان حاصل ڪئي، جڏهن تہ مئٽرڪ ۽ انٽر جا امتحان دادوءَ مان پاس ڪيا. هن بي اي جي سند سنڌ يونيورسٽيءَ مان حاصل ڪئي. هن 1988ع ڌاري ادبي دنيا ۾ پير پاتو ۽ ادبي دنيا ۾ هڪ ڪهاڻيڪار، شاعر ۽ مضمون نگار طور متعارف ٿيو. هن جي ڇپيل ڪتابن ۾ "پاڇي" (ڪهاڻيون)، "سفر" (ڪهاڻيون)، "لفظ نہ آهن ڪيلوٽا" (مضمون)، "خاڪا ۽ ڪلم" ۽ "موکيءَ مٽ اپٽيا" (شاعريءَ جو گڏيل ڪتاب) شامل آهن. جيئو جي ٽي وي تي بليووڊ جي مشهور فلم "پي ڪي" جو مرڪزي خيال مشتاق برڳڙيءَ جي لکيل ڪهاڻيءَ "مسٽر پي ڪي ۽ اسلام" تان ورتل آهي. هن 18 جولاءِ 2007ع تي دم ڏئي حوالي ڪيو.

عباس ڪوريجو

هن نامور ڪهاڻيڪار، ناول نگار ۽ مضمون نگار اڄوڪي ڏينهن تي 1983ع ۾ قمبر شهدادڪوٽ جي ڳوٺ محمد بخش ڪوريجو ۾ پنهنجي حياتيءَ جي پٽڙيءَ تي هلڻ شروع ڪيو. هن ابتدائي تعليم پنهنجي ڳوٺ جي پرائمري اسڪول مان حاصل ڪئي ۽ مئٽرڪ جو امتحان گورنمينٽ هاءِ اسڪول جيئڻ ابڙي مان پاس ڪيو. يارهون ۽ ٻارهون ڪلاس شاهہ لطيف ڊگري ڪاليج قمبر ۾ پڙهيو. هن ايڪنامڪس، سنڌي ادب ۽ ڪمپيوٽر سائنس ۾ ماسٽر ڊگريون حاصل ڪيون آهن. عباس ڪوريجو اسڪول ۾ پڙهڻ دوران ڪهاڻيون لکڻ شروع ڪيون. هو اڃا اٺين ڪلاس جو شاگرد هو جڏهن سندس پهرين ڪهاڻي "پاڇا" ڇپجي پڌري ٿي. ان بعد لاڳيتو ڪهاڻيون ۽ ناول لکندو رهيو آهي. سندس ڇپيل ڪتابن ۾ "چنڊ پيرن هيٺ" (ڪهاڻيون)، "پنهنجي قرتي" (ڪهاڻيون)، "جديد ڪهاڻي: فن ۽ موضوع" (تحقيق)، "ادب ۽ انتها پسندي" (مضمون)، "وڏ" (ناول) ۽ "بيقل ڀاڻي" (ناول) شامل آهن.

آخوند حاجي فيض محمد

آخوند حاجي فيض محمد پنهنجي دور جو هڪ محنتي استاد، ايماندار آفيسر ۽ ليکڪ هو. هو 1894ع ڌاري آخوند محمد اسماعيل جي گهر نوشهري فيروز جي شهر ۾ پيدا ٿيو. ابتدائي تعليم پنهنجي شهر مان ئي حاصل ڪيائين. جڏهن تہ مئٽرڪ جو امتحان نوشهري فيروز مان پاس ڪيائين. عملي زندگيءَ جي شروعات ڪوڙو مل چندن مل (ڪي سي) اسڪول ۾ ماستريءَ سان ڪيائين. اڳتي هلي تعليم کاتي ۾ پهريائين بيٽ آفيسر ۽ پوءِ ايڊيوڪيشن سپروائيزر طور خدمتون سرانجام ڏنائين. رٽائر ٿيڻ کان پوءِ بيهر ڪي سي اسڪول ۾ ماستري ڪيائين. هن 1932ع ۾ حج جي سعادت حاصل ڪئي ۽ حج جو سفرنامو "پلي پار ڏي سفر" جي عنوان سان لکيائين. جيڪو 2010ع ۾ ڇپجي پڌرو ٿيو. سندس ٻين ڇپيل ڪتابن ۾ "قاديانيءَ جو چيلينج ۽ ان جو جواب" ۽ "تاريخ القرآن" شامل آهن. هن 16 سيپٽمبر 1954ع تي راهہ رباني ورتي.

ساقي سجاولي

ساقي سجاوليءَ جو شمار سنڌ جي برک ڪهاڻيڪارن، سنڌيڪارن ۽ ناٽڪ نويسن ۾ ٿئي ٿو. سندس اصل نالو غلام احمد هو. هن جو جنم 10 جنوري 1914ع تي سجاول ضلعي جي هڪ ننڍڙي ڳوٺ ۾ محمد عارب داروغي جي گهر ۾ ٿيو. تعليم حاصل ڪرڻ بعد پهريائين داروغو پوءِ ڪلارڪ ۽ بعد ۾ اسڪول ۾ استاد مقرر ٿيو. ٻالڪپڻ کان ئي لکڻ جو شوق هئس. سندس پهرين ڪهاڻي "آهہ غريبي تو موں کي تمنائن کان روڪيو" الوحيد اخبار ۾ 1936ع ۾ ڇپي. ان بعد سندس ڪهاڻيون ۽ افسانا مختلف ادبي رسالن جي زينت بڻجندا رهيا آهن. هن 1948ع ۾ "اهل قلم" نالي سان هڪ رسالو جاري ڪيو جنهن جو پاڻ ئي ايڊيٽر هو. اهو رسالو پاڪستان ٺهڻ کانپوءِ ڇپجندڙ اوائلي سنڌي ادبي رسالن مان هڪ هو. هن خليل جبران جي مشهور ناول The Prophet جو سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪيو. هن "ساقي آرٽ سرڪل" قائم ڪري سنڌ جي لاڙ واري حصي ۾ ڪيترائي اسٽيج ڊراما پيش ڪيا ۽ انهن ۾ اداڪاريءَ جا جوهر بہ ڏيکاريائين. ساقي سجاوليءَ جا 22 ڪتاب ڇپجي چڪا آهن ۽ ڪيترائي ڇپجڻ جي اوسيئڙي ۾ آهن. هن 16 سيپٽمبر 1960ع تي وفات ڪئي.

اعجاز علي خان جتوئي

هن نامور سياستدان جو جنم 5 آڪٽوبر 1954ع تي دادو ضلعي جي ڳوٺ ڀيٽو جتوئيءَ ۾ ٿيو. سندس والد عبدالحميد خان جتوئي بہ نامور سياستدان هو. اعجاز علي جتوئيءَ شاگرديءَ واري زمانی ۾ سنڌ نيشنل اسٽوڊنٽس فيڊريشن ۾ شموليت اختيار ڪري پنهنجي سياسي سفر جي شروعات ڪئي. هن ايم آر ڊي تحريڪ ۾ ڀرپور حصو ورتو ۽ انهيءَ تحريڪ دوران قيد پڻ ڪاٽيائين. هن 1985ع ۾ بلدياتي چونڊن ۾ حصو ورتو ۽ ساڳئي ئي سال پاڪستان جي سينيٽ جو ميمبر چونڊيو ويو. اڳتي هلي 1997ع ۾ مسلم ليگ جي پليٽ فارم تان ٻيهر سينيٽر چونڊيو ويو. 1988ع ۾ سائين جي ايم سيد جي جوڙيل "سنڌ قومي اتحاد" ۾ شموليت اختيار ڪيائين. هو ڪجهہ عرصو ضلعي ڪائونسل دادوءَ جو ميمبر پڻ رهيو. هن 16 سيپٽمبر 1997ع تي آمريڪا جي شهر فينڪس ۾ وفات ڪئي.

امداد علي سرائي

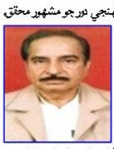

امداد علي سرائي پنهنجي دور جو مشهور محقق اديب ۽ شاهہ جي شاعريءَ جو سچو عاشق ۽ پارکو هو. هن قمبر شهدادڪوٽ ضلعي جي شهر نصيرآباد ۾ 4 سيپٽمبر 1936ع تي پنهنجي حياتيءَ جو سفر شروع ڪيو. هن ابتدائي تعليم پنهنجي شهر نصيرآباد مان حاصل ڪئي ۽ مئٽرڪ جو امتحان ڪراچيءَ مان پاس ڪيو. اڳتي هلي سنڌ يونيورسٽيءَ مان ايم اي (سنڌي) ۽ ايل ايل بي جون سندون حاصل ڪيائين. هن سنڌ جي روينيو کاتي ۾ مختلف عهدن تي رهي ڪم ڪيو جن ۾ اسسٽنٽ مختيارڪار، انچارج مختيارڪار ۽ ڪمشنر حيدرآباد جو آفيس سپرنٽنڊنٽ وغيره جهڙا اهم عهدا شامل آهن. هن کي ڀلاري ڀٽ ڌڻيءَ جي شاعريءَ سان عشق جي حد تائين محبت هئي. شمس العلماءَ علامہ عمر بن محمد دائودپوٽي کي شاهہ جو رسالو ترتيب ڏيڻ ۾ مددگار رهيو. ڀٽائيءَ جو اڻ ڇپيل ڪلام هٿ ڪرڻ لاءِ رڻ ڪڇ، پارڪر، آڌيپور، گانڌيڌام، احمدآباد ۽ الهاس نگر جهڙن ڏورانهن علائقن جو سفر ڪيائين. ان کان علاوه هندستان جي ٻين بہ علائقن جو سفر ڪيائين هن جيڪي بيش بها ڪتاب لکيا. تن ۾ "املهہ اڻ توريا"، "قدر ڪاپڙين جا" ۽ "ڪشتي منجهہ ڪٿا" شامل آهن. هن انمول انسان 16 سيپٽمبر 2002ع تي اسان کان هميشہ لاءِ موڪلايو.

CLASSIFIED ADVERTISMENT

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج هالا
سڪسيشن سوٽ نمبر 47 سال 2026

سائين بخش ولد غلام رسول ذات ڪيريو رهندڙ ڳوٺ منصوره ڏيرو پي او منصوره تعلقو سعيد آباد ضلعو مٽياري..ايپليڪينٽ. بخلاف. (1)مسمات زاهده بيواهه سومر ڪيريو ڌيءُ غلام رسول (2) محمد بخش ولد غلام رسول (3) مسمات شاهده زال صاحب خان ڪيريو ڌيءُ غلام رسول (4)مسمات عاشي ڌيءُ غلام رسول (5) نظام ولد غلام رسول (6) صدا حسين ولد غلام رسول (7) مسمات شهلا زال علي محمد ڌيءُ غلام رسول (8) حسين بخش ولد غلام رسول ذات ڪيريو رهندڙ ڳوٺ منصوره ڏيرو پي او منصوره تعلقو سعيد آباد ضلعو مٽياري (9) امام بخش ولد غلام رسول (عمر 15 سال) (10) حاجاڻي ڌيءُ غلام رسول (عمر 13سال) (11) جنرل پبلڪ ايٽ لارج..ريسپونڊنٽس

.مٿين ريسپونڊنٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين ايپليڪينٽ سڪسيشن درخواست زير قلم 372 سڪسيشن ايڪٽ تحت داخل ڪئي آهي فوتي غلام رسول شناختي ڪارڊ نمبر 4130167292337 وفات جي تاريخ 27-02-2026 جي سڪسيشن سرٽيفڪيٽ حاصل ڪرڻ لاءِ پراپرٽي ۾ 25 سيڪڙو Compensation Amount انشورنس ڪمپني ڏانهن نالي Beemah Company (Al Rajhi Lilarneen altawuni Kingdom of Saudi Arabia تنهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 28-09-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج هالا

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج هالا
سڪسيشن سوٽ نمبر 41 سال 2026

امان الله ولد الله رکيو رهندڙ ڳوٺ جمال ڏاهري هالا نيو ضلعو مٽياري..ايپليڪينٽ. بخلاف. (1) مسمات ياسمين ڏاهري بيواهه الله رکيو (2) مس صنم ڌيءُ الله رکيو (3) مس افشان ڌيءُ الله رکيو (4) مس صفيه ڌيءُ الله رکيو (5) حفيظ الله ولد الله رکيو (6) مس رابيل ڌيءُ الله رکيو سيريل نمبر 1 کان 2 بالغ سيريل نمبر 3 کان 6 مائنر معرفت گارڊين مسمات ياسمين ڏاهري رهندڙ ڳوٺ جمال ڏاهري هالا نيو ضلعو مٽياري (7) جنرل پبلڪ ايٽ لارج..اپونٽنس

.مٿين اپونٽنس ڏانهن:

جيئن ته مٿين ايپليڪينٽ سڪسيشن درخواست زير قلم 278 سڪسيشن ايڪٽ تحت داخل ڪئي آهي فوتي الله بخش شناختي ڪارڊ نمبر 4130157570841 وفات جي تاريخ 01-02-2023 جي سڪسيشن سرٽيفڪيٽ حاصل ڪرڻ لاءِ پراپرٽي ۾ 02 Burslet) 77.500 Gross Net 54.00 Grams 02 Teeka Gross 29.200 Net 18.00 Grams Total Gross 106.700 Net 72.00 Grams) تنهنڪري توهان کي هن اخباري نوٽيس ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته 23-09-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج هالا

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج VI حيدرآباد
(روبرو جناب خالد حسين لغاري)
ايگزيڪيوشن سوٽ نمبر 28 سال 2026
سمري سوٽ نمبر 197 سال 2025

محمد شريف..پلينٽف. بخلاف. شهزاد احمد شاه ولد خورشيد احمد شاه رهندڙ گهر نمبر 514/1 نزد پراڻي عيدگاهه صدر ڪينٽ حيدرآباد..ڊفينڊنٽس

.مٿين ڊفينڊنٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف ايگزيڪيوشن درخواست داخل ڪئي آهي تنهنڪري ...

عام اطلاع

جيئن ته درخواستگذار نالي سيد امير علي شاه ولد نياز حسين شاه وينل اوڏيرو لعل اسٽيشن تعلقو مٽياري اسان جي آفيس ۾ درخواست ڏني آهي ته سندس والده نالي مسمات ماريت بنت مهدي شاه زوجه نياز حسين شاه جيڪا تاريخ 22-03-2023 تي فوت ٿي ويو آهي جنهن جي کاتي تي زرعي زمين ديهه ڪلڏي ٽپو اي نوبت مري تعلقو مٽياري ۾ آهي جنهنجو هيلين جائز وارث جي نالي فوتي کاتو تبديل ڪري ڏنو وڃي (1) سيد امير علي شاه (پٽ) (2) نياز حسين شاه (گهروارو) درخواستگذار جو وڌيڪ چوڻ آهي ته فوتي فقه اهل تشيع جو مسلمان هو سندس والد ۽ والده فوتي جي حياتي ۾ فوت ٿي ويل آهن اهڙي تصديق ٻن شاهدن نالي (1) نظير حسين شاه ولد مهدي شاه نمائي (2) يار علي شاه ولد عبدالله شاه نمائي جن ڳوٺ اوڏيرولعل اسٽيشن ۾ مقرر ڪيل جلسه عام ۾ شريڪ ٿي اسانجي روبرو پڻ ڪئي آهي جنهنڪري هر خاص ۽ عام کي اطلاع ٿو ڪجي ته جيڪڏهن ڪنهن به شخص يا اداري کي فوتي جي مٿين جائز وارثن يا زرعي زمين بابت ڪو به اعتراض هجي ته هن اشاعت جي 07 ڏينهن اندر پنهنجو اعتراض لکت ۾ روبرو هيٺ صحيح ڪندڙ جي آفيس ۾ پيش مري مدي گذري وڃڻ بعد ڪو به اعتراض ٻڌڻ جوڳو نه رهندو ۽ سنڌ لينڊ روينيو ايڪٽ 1967 جي سيڪشن 42 موجب فوتي جي مٿين جائز وارثن جي نالي فوتي کاتو تبديل ڪري ڏنو ويندو

مختيارڪار روينيو تعلقو مٽياري

عام اطلاع

جيئن ته درخواستگذار نالي سيف الله ولد طارق جاويد آرائين وينل محمد حسين آرائين تعلقو مٽياري اسان جي آفيس ۾ درخواست ڏني آهي ته سندس والد نالي طارق جاويد آرائين ولد محمد سرور جيڪو تاريخ 25-06-2021 تي فوت ٿي ويو آهي جنهن جي کاتي تي زرعي زمين ديهه سعيد پور اي نوبت مري تعلقو مٽياري ۾ آهي جنهنجو هيلين جائز وارث جي نالي فوتي کاتو تبديل ڪري ڏنو وڃي (1) سيف الله آرائين (پٽ) (2) مسمات زاهده (بيواهه) درخواستگذار جو وڌيڪ چوڻ آهي ته فوتي فقه اهل تشيع جو مسلمان هو سندس والد ۽ والده فوتي جي حياتي ۾ فوت ٿي ويل آهن اهڙي تصديق ٻن شاهدن نالي (1) آصف علي ولد محمد اسحاق آرائين (2) خالد جاويد ولد عبدالشڪور آرائين جن ڳوٺ مولوي محمد يوسف ۾ مقرر ڪيل جلسه عام ۾ شريڪ ٿي اسانجي روبرو پڻ ڪئي آهي جنهنڪري هر خاص ۽ عام کي اطلاع ٿو ڪجي ته جيڪڏهن ڪنهن به شخص يا اداري کي فوتي جي مٿين جائز وارثن يا زرعي زمين بابت ڪو به اعتراض هجي ته هن اشاعت جي 07 ڏينهن اندر پنهنجو اعتراض لکت ۾ روبرو هيٺ صحيح ڪندڙ جي آفيس ۾ پيش مري مدي گذري وڃڻ بعد ڪو به اعتراض ٻڌڻ جوڳو نه رهندو ۽ سنڌ لينڊ روينيو ايڪٽ 1967 جي سيڪشن 42 موجب فوتي جي مٿين جائز وارثن جي نالي فوتي کاتو تبديل ڪري ڏنو ويندو

مختيارڪار روينيو تعلقو مٽياري

عام اطلاع

هر خاص ۽ عام کي اطلاع ٿو ڏجي ته عرضدار محمد زين شيخ ولد پرويز اختر رهندڙ تعلقو حيدرآباد اسان کي درخواست ڏني آهي ته سندس نالي پرويز اختر ولد شيخ سردار احمد تاريخ 11-09-2014 تي فوت ٿي ويو آهي جنهن جي نالي تي زرعي زمين سروي نمبر 130,131,61/A,66/A,B ايراضي 09-21 ديهه هاليپوٽو ٽپو سيري تعلقو حيدرآباد ۾ آهي جنهن جو فوتي کاتو تبديل ڪري ڏنو وڃي فوتي فوت ٿيڻ کانپوءِ هيٺ ڄاڻايل قانوني ۽ حقيقي وارث ڇڏيا آهن اهڙي گواهي ٻن گواهن جلسه عام بيان ۾ ڏني آهي (1) محمد معاذ (پٽ) (2) محمد زين شيخ (پٽ) (3) عروج شيخ (ڌي) (4) شائزه سفيان (ڌي) (5) مسمات قمر سلطان (بيواهه) جن جي نالن تي فوتي کاتا تبديل ڪرڻ لاءِ درخواست ڏني آهي جيڪڏهن مٿين وارثن کانسواءِ فوتي جو ٻيو ڪوبه جائز وارث هجڻ جي دعوي ڪري ٿو يا ڪيس فوتي کاتا تبديل ڪرڻ تي ڪو اعتراض هجي ته هن اشاعت ...

تيم گندي نالي مان ڪيڏي اصل مالڪ حوالي ڪري ڇڏيو آهي

بقايا 46 روزاني عبرت

ڇانئجي وئي آهي ان سلسلي ۾ وليد ٿاڻي جي حد مان گم ٿيل ٻن ٻارڙن صورت المنتها ۽ ماهر نون جڏهن ته حيدري ٿاڻي جي حد مان گم ٿيل عريبا بروهي ۽ آلائته بروهي جي گمشدگي جو بروقت اطلاع ملڻ تي لاڙڪاڻو پوليس ...

ڪوٽائڻ سميت سڄي سنڌ ۾ ،،سنڌ منهنجي امان جي عنوان هيٺ عوامي رابطا مهم ۾ علائڻ جو اعلان ڪندي چيو آهي ته ڪنهن به غير آئيني غيرقانوني غير جمهوري، پي سي او ريگيوليشن يا ريفرنڊم جي ذريعي سنڌ ۾ زبردستي صوبا ٺاهڻ جو فيصلو مڙهيو ويو ته غير آئيني فيصلا ڪندڙن جون گوليون ختم ٿي وينديون پر ڪروڙين سنڌين جا سينا ختم نه ٿيندا.

ڊي او حيسڪو سيوهڻ ياسر ميمڻ جي اڳواڻي ۾ آپريشن جاري رکيو ويو حيسڪو ٽيم مختلف پاڙن بندر محلا، پراڻو بس اسٽاپ، ڪربلا محلا سميت شهر جي مختلف علائقن ۾ غير قانوني ڪنيڪشن خلاف ڪارروائي ڪئي وئي، حيسڪو ٽيم پاران ڄاڻايل علائقن ۾ ٿنڀن تي لڳل چوري وارا ڪنيڪشن وڍي انگ ۾ ڪاٽي ڊارون قبضي ۾ وٺي ڇڏيون، ان حوالي سان ايس ڊي او حيسڪو سيوهڻ ياسر ميمڻ ...

ڪنهن کي به ڪا رعايت نه ڏني ويندي حددخلين جي خاتمي تائين آپريشن جاري رهندو

بقايا 21 روزاني عبرت

آهي اسان ان عمل کي ساراهيون ٿا پر جيڪا موجوده وفاقي حڪومت آهي اها پيپلزپارٽي جي حمايت سان وجود ۾ آهي پيپلزپارٽي وزيراعظم کان محسن نقوي جي استعفي جو مطالبو ڪري يا وفاقي ...

کراچي جي مختلف علائقن ۾ الڳ الڳ واقعا، 2 لاش ملڻ سميت 4 ڇڻا فوت

ملير ڪينٽ ۾ گهر مان 35 ورهين جي زخمر مسيح جو ڏنڊو بڏل لاش هٿ آيو

جهانگير روڊ تي گهر ۾ ڪم دوران بجلي جو ڪرنٽ لڳڻ سبب 27 ورهين جو اساما فوت

نصرت پٽو ڪالونيء ۾ سرحاڻي ٽائون مان 55 ورهين جي نامعلوم شخص ۽ 42 ورهين جي جاويد جا لاش هٿ آيا

جانبوز: ڪاميڊ تاج محمد خان جي ياد ۾ منعقد ڪيل تقريب ڪي مير نادر احمد خطاب ڪري رهيو آهي

ڪاميڊ تاج محمد ابڙو جي خدمتن تي پيغام لاءِ سنڌالاهي ۽ سيمينار منعقد

ڪاميڊ جون خدمتون تاريخ جو روشن باب آهن: ڈاڪٽر فتح محمد مري

تقريب کي مير نادر علي ابڙو، ڈاڪٽر قياس لطيف تاج جويو ۽ ٻين خطاب ڪيو

جانبوز: سنڌ يونيورسٽي جي ايسوسيئيٽ آف سنڌالاهي طرفان سنڌ جي نامياري اديب، ڪالر نڪال سياسدان، صحافي ۽ سماج سڌارڪ ڪامريڈ تاج محمد لطيف جي شخصيت ۽ ڪردار تي سيمينار منعقد ڪيو ويو. ڏسو صفحو 5

ملڪ ۾ ميرٽ بدران ميلهاسڙي ۽ ڪوٽا سسٽم ختم ڪرڻ لاءِ ڏاهي، خلاف مرڪزي جلوس

وڏي صوبا ناهڻ بدران اختيار هيلين سطح تائين منتقل ڪري ڏنا وڃن

حيدرآباد ۾ شاگرد مرڪ ڪهاڙي تائين پهچي ٻڌ هوڏانهن تي احتجاج ڪندڙ شاگرد

نارٿ ڪراچيءَ ۾ ٽريفڪ جام خراب ڪرڻ جي ڪوشش ڪندڙ 18 احتجاجي مظاهرين جي گرفتاري جي مذمت

بدين (ع ر) صوبائي محتسب ڊويزن بدين ۽ ٽنڊي الهيار ۾ ٽريفڪ جي بهتر انتظام ۽ ڪنٽرول لاءِ ڪيل چيڪنگ دوران ڪيترن ئي گاڏين جي ڊرائيورن جي غير حاضري ۾ گاڏين جا چاٻيون ڪڍي ورتيون. ڪراچي ايسوسيئيٽڊ ٽرانسپورٽ اٿارٽي (KATI) جي ڊرائيورن ۽ ڪنڊڪٽرن جي ڪيل مظاهري ۽